ننګرهار

د تاریخ سوالونه او ځوابونه

Ketabton.com

خپل نوم:.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تاریخ سوالونه او ځوابونه

ویدی مدنیت

سوال : په افغانستان کی تر ټولو لرعونی مدنیت کوم یو وه ؟

ځواب : ویدی مدنیت وه

سوال : ویدی مدنیت مغنا څه ده ؟

ځواب : د پوهی او علم مغنا لری

سوال : د ویدی مدنیت پر مهال د اریایانو لومړنی پایتخت کوم یو وه ؟

ځواب : بخدی لرغونی ښار و

سوال : د ویدی مدنیت خلکو به حیل ضروریات د څه شی نه پوره کول ؟

ځواب : د ژوو حرځولو او کرنی له لاری نه به یی پوره کول

سوال : د تجارت سسټم یی څه ډول وه ؟

ځواب : جنس په جنس یی وه

سوال : په ویدی مدنیت کی خلکو څه رکم تولیدات جوړول؟

ځواب : د پوستکو څخه یی جامی او څپلی جوړولی او خاورین لوښی او ګانی

سوال : د ویدی مدنیت شروغ په کوم کال او ختم یی په کوم کال وو؟

ځواب : ۸۰۰ نه شروغ تر ۱۲۰۰ نه ۱۰۰۰ پوری ختم شوي .

اوستایی مدنیت

سوال : د اوستا مدنیت بنسیټ په کوم کال او په کوم ځای کی کیښودل شو ؟

ځواب : په بلخ کی زر کاله پخوا د میلاد څخه کیښودل شو .

سوال : اوستا مغنا څه ده ؟

ځواب : اوستا د قانون او هدایت په مغنا ده .

سوال : د اوستا محطویت د څه شی نه جوړشوی ؟

ځواب : د زردش د نیصحتونو نه جوړ دی .

سوال : زردش په کوم کال کی زیږیدلی دی په څو کلنی کی ګوښه شوی او په څو کلنی کی د زردش دین لاربنود شوی ؟

ځواب : زردش له میلا د محه په ۶۶۰ کال په بلخ کی زیږیدلی په ۲۰ کلنی کی ګوښه شوی او ۴۲ کلنی کی د زردشی دین لاربنود شوی .

سوال : زردش په څو دینونو غقیده درلوده ؟

ځواب : په دوو حدایانو یی غقیده درلوده .

سوال : اوستا کتاب په څو پوستکو لیکل شوی ؟

ځواب : په ۱۲۰۰۰ پوستکو لیکل شوی .

سوال : هغه رواجونه چی په اریایانو کی رواج لري او اوس هم رواج لري کوم دی نومونه یی ولیکی ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

خواب : د اس ځغلولو لوبه ، د نوي کال د جيشن اتڼونه ، موسيقی او داسی نور

د لرغونی افغانستان اساطيری تاريخ

سوال : د دې کورنۍ لومړنی واکمن څوک وه ؟

ځواب : د دی کورنۍ لومړنی واکمن کيومرث وو .

سوال : د پيشدادیانو لومړنی واکمن څوک وو؟

ځواب : نامتو پاچا يما (جمشيد) وه .

سوال : بخدی ښار د چا لخوا جوړ او څه خوصوصيات يی درلودل ؟

ځواب : د بخدی ښار د يما لخوا جوړ شو او خوصوصيات يی د اوبو ډنډونه ، اس ځغلولو ډګر ،د کليو او کورونو لپاره يی وړ سيمی يی جوړی کړی .

دويمه کورنۍ د کيانيانو واکمنی

سوال : د کيانيانو لومړنی واکمن څوک دی ؟

ځواب : کيقباد دی .

سوال : د کاوی مغنا څه ده ؟

ځواب : کاوی په ويدی او اوستايی متنونو کی د پو مشر او امير مغنا کارول شوی .

سوال : د کيانيانو دويم واکمن څوک وو او چا سره يی جګړی وکړی او د خپلی واکمنی لپاره يی څومره قربانی ورکړی دی ؟

ځواب : دويم واکمن يی کيکاوس و د هغه چا سره جګړی وکړی چی د اريايی کلتور او مدنيت مخالفيت يی کاوه او رب النوغ(اناهيتا) ته يی د ارزيفيته په غره کی سل اسونه ، زرغويان او لس زره پسونه يی قربانی کړل

سوال : د کيکاوس غوره وزير څوک وو؟

ځواب : پوره جيره يا اوشنر وه .

سوال : د کيکاوس څخه وروسته څوک پاچا شو ؟

ځواب : سياوش پاچا شو .

سوال : سياوش د چا لخوا وژل شو ؟

ځواب : د توراينانو لخوا وژل شو .

سوال : د اوستا په متنونو کی څوک د هيواد جوړونکی په نامه ياد شوی ؟

ځواب : کيخسرو

دريمه کورنۍ اسپه کورنۍ

سوال : دې کورنۍ ته ولی اسپه کورنۍ وايی ؟

ځواب : ځکه چی د دی کورنۍ د هر واکمن د نامه په اخير کی د اسپه کليمه راغلی .

سوال : د دی کورنۍ لومړی ټولواک څه نوميده .

ځواب : لهراسپ نوميده

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال : د زردش ۱۰۵ وینا د ګشتاسپ اړه څه وه ؟

ځواب : ای ښه اروی سورا اناهیتا زما سره مرسته وکړه چې د لهراسپ زړور ځوی دی ته وهڅوم چې د ایین پر بنسټ فکر وکړی او د ایین پر بنسټ خبرې وکړی او د ایین پر بنسټ کار وکړی

سوال : د اوستا کتاب د چا امر ولیکل شو ؟

ځواب : د ګیشتاسپ په امر د غوایی په ۱۲۰۰۰ پوستکو ولیکل شوی .

سوال : ګشتاسپ په کوم ځای کی او څه یی قربانی کړل ؟

ځواب : د فردذادنا سیند په شاو خوا کی سل اسونه زرغوایان او اوولس زره پسونه یی د اناهیتا په نامه قربانی کړل .

سوال : اسفندیار د چا ځوی دی او د بلخ په اورتون باندی نیزه ودروله مغنا یی څه وه ؟

ځواب : اسفندیار د ګشتاسپ ځوی دی او مغنا یی د خپلی سیمی څخه په میرانی دفاع او د پردیو مخنیوی وو .

سوال : د دې کورنۍ وروستنی واکمن څوک وو ؟

ځواب : اسفندیار وو .

هخامنشیانو واکمنی

سوال : د هخامنشی واکمنی بنسټ د افغانستان په کوم ځای کی او په کوم طرف کی کیښودل شو ؟

ځواب : د افغانستان د لویدیځو کړښوهاخوا کیښودل شو .

سوال : هخامنشی واکمنی بنسټ ایښودونکی څوک وو ؟

ځواب : کوروش وه

سوال : د هخامنشی واکمنی پر مهال د افغانستان سیاسی خالت څنګه وو ؟

ځواب : دا مهال افغانستان مرکزی دولت او واحده سیاسی وکمنی نه وه .

سوال : کوم هخامنشی واکمن د افغانستان یو شمیر سیمی په کوم کال تر خپلی ولکی لاندی راوستی ؟

ځواب : کوروش د میلاد څخه د مخه په ۵۶۹ کال کی سیمی ونیولی .

سوال : د کوروش څخه وروسته څوک واک ته ورسید او مصر فرغون ته چا ماتی ورکړه ؟

ځواب : د ده زوی کمبوجیه واک ته ورسید او مصر فرغون ته یی ماتی ورکړه .

سوال : څومره سیمی د هخامنشی واکمنانو تر واک لاندی وی ؟

ځواب : ۲۱ سیمی

سوال : هخامنشی واکمنی نامتو واکمنان څوک وو نومونه یی ولیکی ؟

ځواب : لومړی داریوش ، خشیار شاه ، دویم داریوش ، اردشیر او یو شمیر نور .

سوال : د هخامنشی واکمنی د چا لخوا او په کوم کال کی د مینځه لاړه ؟

ځواب : ۳۳۱ کاله د مخه میلاد یونانیانو د مینځه یووړه

دویم د لرغونی افغانستان او یونانیان

سوال : سکندر مقدونی کومه امپراتوری د مینځه یووړه ؟

ځواب : د هخامنشیانو واکمنی یی د مینځه یووړه .

سوال : دویم داریوش د چا له خوا ووژل شو ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

خواب : د بسوس له پلویانو له خوا ووژل شو .

سوال : کله چې سکندر مقدونی د باختر په لور وخځید په هرات کی څه رامینځته شو ؟

خواب : په هرات کی خلکو پاڅون وکړ او په پایله کی د اناکیسپ په نامه یو یونانی قومندان وژل شو .

سوال : د سکندر تر مړینې وروسته یونانی امپراتوری د کوم برخلیک سره مخامخ شوه ؟

خواب : د واک پر سر د یونانی قومندانانو تر مینځ ډیری جګړی وشوی .

سوال : د سکندر څخه وروسته یونانی امپراتوری په برخو وویشل شوه ؟

خواب : په دریو لویو مرکزونو وویشل شوه .

سوال : کوم لاملونه وو چې په باختر کی دیوتس ته یی د خپلواکی زمینه برابره کړه په کوم کال کی ؟

خواب : د بطلیموس او سلیکوس تر مینځ پر له پسی جګړو دیویتس ته د خپلواکی زمینه برابره کړه په ۲۵۵ کال تر میلا مخکی .

سوال: د اوسنی هرات بنسټ چا کیښود ؟

خواب : مقدونی سکندر د اریا سکندریی په نامه ښار بنسټ کیښود چې اوسنی هرات نومیږی .

سوال : د هرات ، سیستان او کندهار نیولو وروسته مقدونی سکندر د افغانستان کومی سیمی ونیولی ؟

خواب : د هلمند په دواړو څنډو پرتی سیمی یی ونیولی .

سوال : د باختر پخوانی واکمن بسوس د سکندر پر لښکرو تر کوم کال پورې دوام وکړ ؟

خواب : ۳۲۷ کاله پخوا تر میلا دوام وکړ .

سوال : مقدونی سکندر په باختر کی د کومی انجلی سره واده وکړ ؟

خواب : د رخشانی په نامه انجلی سره یی واده وکړ .

سوال : مقدونی سکندر په څو کلنی او په کوم ځای کی مړ شو ؟

خواب: ۳۲ کلنی کی په بابل کی مړ شو .

موریایان

سوال : د موریایانو لومړی واکمن څوک او د هند په سیمو یی په کوم کال واکمنی پیل کړه ؟

خواب : چندراګوپتا او د میلاد څخه ۳۲۴ مخکی د هند په سیمو واکمنی پیل کړه .

سوال : چندراګوپتا د افغانستان ختیځی سیمی د کوم یونانی واکمن څخه ونیولی ؟

خواب : د سلیکوس څخه اول باختر بیا کابل ونیولی .

سوال : د یونانی واکمن چندراګوپتا سره تر کوم سرحد پورې جګړه ورسوله ؟

خواب : د سیند نه تر سنده پورې ورسولی .

سوال : یونانی واکمن چندراګوپتا ته کومی سیمی پریښودلی ؟

خواب : کندهار ، ارکوزیا ، ګردوزیه پریښودلی .

سوال : چندراګوپتا په کوم کال مړ او د چندراګوپتا څخه وروسته څوک واک ته ورسید ؟

خواب : په ۳۰۰ کال پخوا تر میلاد مړ شو او د ده زوی پندوساره واک ته ورسید .

سوال : پندوساره د یونانی واکمن څخه څه غوښتی وو او څه قیسم خواب یی تر لاسه کړ ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

خواب : پندوساره یو طبیب ، خواږه شراب ، انځر غوښتی وو خو هغه یی په خواب کی وویل خواږه شراب او انځر به درولیږم خو زموږ په قانون کی د طبیب خرڅول نشته .

سوال : کوم لامل د دې سبب شو چی یونانی او هند کلتور ترمینځ د ګډیدو او یوځای کیدو زمینه برابره شوه ؟

خواب : سوداګریزې اړیکې .

سوال : د پندوساره څخه وروسته د ګوپتایی کورنی کوم نامتو واکمن واک ته ورسید او کوم دین ته یی ډېر خدمتونه وکړه ؟

خواب : اشوکا واک ته ورسید او د بودایی دین لپاره یی خدمتونه وکړل .

سوال : په کوم کال د ګوپتایی کورنی لاسونه د افغانستان څخه لنډ شو ؟

خواب : ۲۵۵ کاله پخوا تر میلاد .

باختري خپلواک دولتونه

سوال : باختر خپلواک دولت بنسټ ایښودونکی څوک او د سلوکیدیانو څخه په کوم کال واکمنی اعلان کړه ؟

خواب : لومړی دیودیتس او په ۲۵۵ کاله د مخه میلاد یی خپلواکی اعلان کړه .

سوال : د لومړی دیوتس د واکمنی پر مهال کومی سیمی د ده واک لاندی وی او په څوم کال مړ شو ؟

خواب : سغد ، مرو ، بلخ ، تخار سیمی او په ۲۵۰ کال پخوا تر میلاد .

سوال : د لومړی دیوتیس څخه وروسته څوک واک ته ورسید او تر کوم کاله پورې یی د باختر په سیمو واکمنی وکړه ؟

خواب : د ده زوی دویم دیودتیس او ۲۳۰ کاله پخوا تر میلاد یی د باختر په سیمو واکمنی وکړه .

سوال : د سلوکیدیانو په وړاندی کوم دولتونه سره متحد شو او د چا لخوا په کوم کال د دیودتیس کورنی د مینځه لاړه .

خواب : دوه نوي خپلواک دولتونه سره متحد شو او په ۲۲۰ کاله پخوا تر میلاد یو تن چی ای تدیوم نومیده دا کورنی یی د مینځه یوړه .

سوال : د پارت دولت د چا لخوا له مینځه لاړ بیا یی په کومه واکمنی حملی وکړې او ای بی تیدیوم مرکز زریاسپ د چا لخوا څومره وخت لپاره معاسره وو او دا معاسره څنګه ماته شوه ؟

خواب : انتیکوس لخوا د منځه لاړ او د باختر په واکمنی یی خملی پیل کړی دا مرکز د شامی واکمن لخوا مغاصره وو کله چی د دوارو دولتونو تر مینځ جوړه وشوه دا مغاصره ماته شوه .

سوال : د ای تیدیوم څخه وروسته څوک په کوم کال واک ته ورسید کومی سیمی یی د خپلی واکمنی سره یو ځای کړی او کوم نوی ښارونه یی جوړ کړل ؟

خواب : د ده زوی دیمتروس په ۱۹۰ کاله پخوا د میلاد څخه اوسیمی یی تاکسیلا کاتیاوار ، موریاته او ښارونه یی کلات ، سیالکوټ او پیتاله .

سوال : دیمتروس په کوم کال د چا لخوا د مینځه لاړ ؟

خواب : ۱۸۱ کاله پخوا تر میلاد د خپل یو قومندان له خوا د مینځه لاړ .

سوال : د ایوکراتید په کوم کال د خپلی واکمنی مرکز کاپیسا ته ولیږدول ؟

خواب : ۱۳۵ کاله پخوا تر میلاد څخه .

سوال : د ایوکراتید څخه وروسته څوک واک ته ورسید د یونانی کورنی وروستی واکمن څوک او د چا لخوا د مینځه لاړ ؟

خواب : د ده زوی هیلو کلس همدا وروستی واکمن دی د ساکهانو لخوا د مینځه لاړ .

د یونان ـ باختري مدنیت ځانګړتیاوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال : د هغو مورحینو څیرونکو نظرونه واضح کړی چې د افغانستان په اړه یې ورکړی دی ؟

ځواب : انګلیسی نامتو مورخ تایینی افغانستان د لرغونو مدنیتونو د یو ځای کیدلو تاتوبی په نامه یاد کړی ؛ جاپانی مورخ ماوریز یوتوزی افغانستان د سوداګریزې څلور لارې نوم ور کړی ؛ غلامه خبیبی افغانستان د لرغونو مدنیتونو د زانګو په نامه یاد کړی .

سوال : یونانی باختر ولی د دوو مدنیتونو ټولګه ده ؟

ځواب : ځکه چې یو افغانستان او سیمی ته رارسیدلی مدنیت او بل یې په باختر کی د ځایی خلکو مدنیت و چې د لرغونو اریایی مدنیتونو پر بنسټ یې وده کړی وه .

سوال: یونانیانو په خپل هېواد کی یو پر بل پسی د لوړو فکرونو او اندونو نامتو پراونه تیر کړی د دی پراوونو د فلسفانو نومونه واخلی ؟

ځواب : هیراکلیت ، افلاطون ، بطلیموس ، او نور .

سوال : یونانیانو څنګه خپلی لاسته راوړنی نورو سیمو ته لیږدولی دی ؟

ځواب : یونانیانو له خپلو فتوحاتو سره یو ځای خپل مدنی لاسته راوړنی هم له ځان سره تر واک لاندی سیمو ته لیږلی .

سوال : یونانی مغمارانو د غسکری کوټونو لپاره څه قیسم ځایونه انتخابول نکونی یی ولیکی ؟

ځواب : داسی ځایونه چې د دوو یا دریوو خواوو به د طبیغی موانغو له خوا ساتل کیدل .

سوال : د یونانیانو هنر نورې بېلګې چې د افغانی هنرمندانو په مټ یې وده کړی کومی دی ولیکی ؟

ځواب : پڑې جوړول د یونانی هنر یو بیلګه ده چې د لرغونی افغانستان کی یی د افغانی هنرمندانو په مټ یې زیاته وده وکړه .

د یونان باختري پیر یو نامتو ښار

سوال : د تخار ، کوکچی او اموسیندونو د یو ځای کیدو په برخه کی یو ښار څو کاله پخوا جوړ شوی او په څه نوم یادیږی؟

ځواب : ۲۳۰۰ کاله پخوا جوړ شوی او د ای خانم په نامه یادیږی .

سوال : د ای خانم مغنا څه او دا ښار چا جوړ کړی ؟

ځواب : ای خانم ازبکی ترکیبی نوم دی چې ای د میاشتی او خانم یی د مېرمنې ورکوي او دا ښار مقدونی سکندر جوړ کړي دی .

سوال : د یونان باختری پیر وادینو په منظور کومه طریقه استغمال شوی ده او د ودانیو ښکلا او سینګار لپاره یی د کومو موادو څخه کار اخیستی دی ؟

ځواب : د ځینو ودانیو د ټینګښت په منظور تر اومو خښتو لاندی د پخو خښتو تهداب ایښودل شوی دی سکرو څخه یوه ټاکلی طبقه د لنده بل د محنیوي لپاره جوړه شوی وه د ودانیو د سینګار او ښکلا لپاره یی د تباشیری ډبرو څخه کار اخیستی دی .

سوال : د ای خانم ښار مشخصات ولیکی ؟

ځواب : دا لرغونی ښار یو دیوال په وسیله احاطه شوی دی چې اوږوالی یی ۱۵۰۰ ته او لوړوالی یی لس متره ته رسیده چې مینځنی برخه چې ۳۰۰ په ۳۰۰ متره کی ساحه لری او د لوي انګړ په څیر څرګندیږي .

سوال : د ای خانم د کورونو او خونو نه کوم قیسم اثار په لاس راغلی دی ؟

ځواب : ډېر زیات شمیر اثاراو شواهد په لاس راغلی دی چې د یونان دباختری مدنیت د برم نمایندګی کوی .

سوال : هغه ډبر لیک چې د ای خانم څخه په لاس راغلی او د کلیر چوتس په نامه یاد شوی پکی څه وو ؟

ځواب : چې په وړوکتوب کی ښه دودونه ، په ځوانی کی پر ځان ویسا ، په پاخه سن کی ریښتنوالی او سخاوت ، په سپین ږیري توب کی ښه سلا ورکول بیا نو د مړینی په کی افسوس مه کوه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سکهانو او پارتیانو د واکمنی پیر

سوال : د هیلوکلس څخه وروسته د یونان امپراتوری د کوم برحلیک سره مخامخ شوه ؟

ځواب : سیمه یزې واکمنی مینځته راغلی چی هر واکمن په یوې کوچنی سیمی واکمنی کوله .

سوال : دې وړو واکمنیو د کوم کال پوری دوام وکړ او هم واضغ کړی چی د افغانستان په سوېل کی د کومی کورنی واکمنی پیل شوه ؟

ځواب : دوی د ۱۰۰ کاله پخوا تر میلاده او د ساکه یا ساکانو په نامه واکمنی پیل شوه .

سوال : د ساکهانو د واکمنی بنسټ ایښودونکی څوک او چیری ته یی بنسټ کښودل شو ؟

ځواب : د ساکهانو په نوم یو ځواکمن قومندان د افغانستان په سوېلي سیمو کی د دی واکمنی بنسټ کیښودل لومړی واکمن یی هرایوس وو .

سوال : هرایوس د خپلی واکمنی په لنډه موده کی خپل بریدونه تر کوم ځایه ورسول او کومی سیمی یی تر خپلی واکمنی لاندی راوستی ؟

ځواب : د تاکسیلا سیند او بولان هاخوا پوری او د یونان باختری امپراتوری سوېلی او سوېل ختیځی سیمی یی تر خپل کنترول لاندی راوستی .

سوال : د ده څخه وروسته څوک په څوم کال واک ته ورسید دې واکمن څه قیسم مسکوکات درلودل ؟

ځواب : مایوس ۷۲ کاله پخوا تر میلاده او ۷ ډوله مسکوکات د لرغونپوهانو لاسته ورغلی .

سوال : د مایوس څخه وروسته د دې کورنی کوم واکمنان واک ته رسیدلی او تر کوم کال پوری یی واکمنی کړی ؟

ځواب : دوه تنه میراث ورونکی پیژندل شوی او ۵۰ کاله پخوا تر میلاده یی پایښت موندلی دي

د کوشانیانو امپراتوری

سوال : کوشانیان څوک دی او دوی د خپلی امپراتوری بنسټ چیرته ایښی دی ؟

ځواب : د کوشانیانو نوم د کوشان له کلمی اخیستل شوی چی کوشان د یو چی قومونو یو قوم دی د کوشانیانو د واکمنی په پیل کی بلخ او دري ولایتونه سره یو ځای شو او د یوی نوي امپراتوری بنسټ یی کیښود .

سوال : د کوشانی امپراتوری بنسټ ایښودونکی څوک ، کومی سیمی یی د خپلی واکمنی لاندی راوستی دی ، مخکی د پاچاهی څخه یی کومه وظیفه لرله او څو کاله یی واکمنی کړی ؟

ځواب : کجولاکدفیسس وو ، د یونانی دري ولایتونه یی تر خپلی ولکی لاندی راوستی و ،د قوم مشر وه او ۴۰ کاله یی واکمنی وکړه .

سوال : د کجولاکدفیسس څخه وروسته څوک واک ته ورسید ؟

ځواب : د ده زوی ویماتکتو .

سوال : د ویماتکتو څخه وروسته څوک واک ته ورسید او د خپلی واکمنی خدود یی ترکومه ځایه وروسول ؟

ځواب : د ده زوی ویما کدفیسس چی په سوېل کی د هېواد خدود یی تر کنګا سیند پوری ورسول .

سوال : د کوشانی امپراتوری په اړه نوی معلومات د کوم ځای او څنګه په لاس راغلی سره د بېلګی یی ولیکی ؟

ځواب : د رباطک له دبر لیک څخه په لاس راغلی دا په تخار او بغلان ولایتونو کی پیداشوی .

سوال : د کوشانیانو نامتو واکمن څوک د چا ځوی او د خپلی واکمنی خدود یی کومه ورسول ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب : نامتو واکمن لوی کنشیکا د کجولاکدفیسس زوی او د خپلی واکمنی خدود یی ختیځ خواته هندوستان ، بنارس او لویدیځ حوا ته یی د پارتیانو امپراتوری پوری ورسول .

سوال : د کوشانیانو پر له پسی مهمو امپراتوریو نومونه واخلی ؟

ځواب : کجولاکدفیسس ، ویماتکتو ، ویما کدفیسس ، کنشیکا ، هو ویشکا او واسودیوا وې .

سوال : د کوشانی امپراتوری د نړیدو لاملونه ولیکی ؟

ځواب : پوره مغلوم نه دی خو د سیمه یزو ځواکونو سر غړاوی ، او په پر پسی بریدونه د دی لامل شو .

بګرام د کوشانی ستری امپراتوری

سوال : کوم کوشانی امپراتور د بګرام سیمه دوبنی پلازمینه وټاکله ؟

ځواب : کنشیکا .

سوال : د کوشانی امپراتوری ټوله سیمه د ختیځ نه تر لویدیځ پوری او شمال نه تر سوپل پورې سرخد یی تر کوم ځایه پوری وه ؟

ځواب : ختیځی کړښی یی د خو قند یارکند نیپال څخه پیل کیدی بیا تر لویدیځو کړښو اصفغان او سیستان پوری رسیدې ، او شمالی سرخدونه یی له سیر دریا ، خوارزم او سغد څخه پیل کیدې او سوپل کی د پوتالی پوترا ، سری چامپا او هند سمندر پوری رسیدې .

سوال : د بګرام سپرنی په کوم کال د چا لخوا وشوی ؟

ځواب : لومړی ځل لپاره په ۱۹۳۷ زیږدیز کال د فرانسوی لرغونپوهانو وشوی ګیرشمن وه .

سوال : د بګرام سپرونو څخه تر لاسه شوو اثارو نومونه واخلی ؟

ځواب : طلایی مسکوکات ، غاجی اثار ، د لاکو څخه جوړی شوی صوندقچی ، برونزی ارزښتمن وسایل او نور .

دویم هډه د کوشانی امپراتوری کلتوری پلازمینه

سوال : پخوانی پوهانو د لرغونی افغانستان ختیځی سیمی په څه نوم یادی کړی او دعه سیمی تر کومه ځایه رسیدی ، یونانی موریخ هیرودت او سترابون د کنداهار سیمه په خپلو اثارو کی د څه په نامه یاده کړی ؟

ځواب : د کنداهارا په نامه ، چی د اوسنی هند تر شمالی څنډو پوری رسیدلی ، او دوارو د کنداهارا سیمه د ګنداریس په نامه یاده کړی .

سوال: د یونانی باختری دورې څکمارانو په خپلو اثارو کی دې منطیقی ته کوم نوم ورکړی دی ؟

ځواب : ګنداراتی او ګنداروا .

سوال : د ګنداهارا یو ستر فرهنګی مرکز د څه په نوم یادیده او په پخوانیو متنونوکی د څه په نامه یاد شوی او د کوم دین د تبروک او غبادت ټاټوبی و ؟

ځواب : د هډی په نامه ، د هیلو په نامه ، د بودایانو دین ټاټوبی وو .

سوال : لومړنی چینایی لرغون پوهانو په کومو کلونو کی د هډی په اړه مغلومات را ټول کړل ؟

ځواب : لومړی فاهیان ۴۲۰ ز کال ، دویم سوینګ په ۵۲۰ ز کال ، دریم زایرهوونتسنګ په ۶۳۰ ز کال کی مغلومات را ټول کړل .

سوال : هډه ولی کوشانی امپراتوری کلتوری مرکز ګڼل شوی دی ؟

ځواب : تر ټولو لومړی جوت لامل د مناسبو شرایطو او اړینو امکاناتو شتون وو چی د کنشیکا د امپراتوری پر مهال برابر شو ،دویم لامل په بودیزم کی د بدلون او نوښت میځ ته راتلل په ګوته شوی او دریم لامل یی د ګنداهارا خلکو خلاقیت او فکری ظرفیت یاد کړی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

درېم بامیان

سوال : تر هغه چې کنشیکا لا بودایی کیش نه و منلی دا مذهب په کوم حال کی وه ؟

ځواب : نوموړی مذهب د یوی مړ ژوانديِ غقیدې په توګه د هند په مخدوده کی پاتی وو .

سوال : د لرغونی یونان څخه راعلو هنرمندانو او ختیځو خیالاتو یو ځای والی په لاره کی ټاکلی ستونزی موجودی وی دا ستونزی څنګه د مینځه لاړی چې په اساس یی کوم تمدون رامینځته شو ؟

ځواب : د افغانی هنرمندانو او ماهیرینو په واسطه دا ستونزی لری شوی او د ګریکوبودیک تمدن رامینځته شو .

سوال : ګرګوبودیک تمدون په غیر د افغانستان نه نور کوم هیوادونه تر اغیزې لاندی راوستی وو ؟

ځواب : جاپان ، کوریا ، چین ، سریلینکا ، هند ، سیر دریا ، تاجکستان پوری ټولی سیمی تر اغیزی لاندی راوستی وې .

سوال : د کومی غقیدې او څه ډول خلکو بامیانو ته د لیدو کتو په خاطر سفرونه کول ؟

ځواب : راهبان ، زایرین ، سیلانیان ، او بودایی غقیدې خلکو .

سوال : کوم چینایی زیارت کونکی په کوم کال د بامیانو د مجسمو په اړه ارزښمن معلومات لیکلی دی ؟

ځواب : فاهیان په ۴۰۰ ز کال .

سوال : په بامیانو کی د بودایی دین څومره خانکاوې درلودی څو تنه واغظین پکی د د بودایی دین د تبلغ لپاره ګومارل شوی و او څومره مدرسی یی درلودی او په هره مدرسه کی څو تنه شاګردان وو ؟

ځواب : څه نا څه زر خانکاوې وی چې پکی زر تنه واغظین د تبلغ لپاره ګومارل شوی و او په لسګونو مدرسی وی چې هرې مدرسی لږ تر لږه زرتنه شاګردان درلودل .

سوال: د فارس لرغونپوه الفرد فوشه په کوم کال د بامیانو سترې مجسمی وڅیړل شوی په دی اړه مکمل مغلومات ولیکی ؟

ځواب : ۱۹۲۲ م کال ده په خپلو ځیرونو کی دوه مجسمی چې یوه صلصال او بله د شامامه په نامه یادیدلی .

سوال : د بامیانو مجسمی په کوم کال د چا لخوا د مینځه لاړی ؟

ځواب : ۲۰۰۱ م کال کی د هغه وخت واکمن رژیم پر مهال د مینځه لاړی .

کیداریان یا کوچنی کوشانیان

سوال : د کیداریانو لومړی واکمن څوک چیرته یی د چارو واکی تر لاسه کړه او ولی ورته کیداریان وایی ؟

ځواب : لومړی واکمن یی کیدار نومیده چې په بلخ کی یی د چارو واکی تر لاسه کړه ، ځکه چې د دی کورنی لومړی واکمن کیدار نومیده .

سوال : د کوشانی امپراتوری په لویدیځو څنډو کی سیمه یزو خپل سرو د کومی واکمنی سره اړیکی ټینګی کړی ؟

ځواب : د ساسانی امپراتوری سره .

سوال : د ساسانی امپراتوری د افغانستان ځینی سیمی څه ډول ونیولی ؟

ځواب : کله به یی د افغانستان سیمه یزو واکمنانو سره د روغی جوړی له لاری او کله به یی په زور د خپلی سیمی غځولی .

سوال : د کیداریانو واکمن چا لخوا د بریدونو لاندی راغی چې د دی بریدونو له امله په کیداریانو باندی کوم اثر ولوید ه او کیداریان په کومو سیمو واکمنان شو ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب : په شمال کی د یفتلی قبایلو تر بریدو لاندی راغی ، له همدی امله کیدار د هندوکش لویدیځو سیمو ته خپل مرکز ولیږداوه او د کندهار او کابل په سیمو واکمن شو .

سوال : د کیداریانو او ساسانیانو تر مینځ څو کاله جګړې وشوې په اړه د ارمنستان یو مورخ فوستس څه لیکلی دی ؟

ځواب : اته کاله جګړې وشوې ، او فوستس لیکی چی په ۳۶۷ او ۳۶۸ ز کلونو کی د کیداریانو او ساسانیانو تر مینځ مخامخ جګړه وشوه چی ساسانیانو ته یی ماتی ورکړه .

سوال : د کیدار زوی پیرو د کوم کال نه تر کوم کال پوری واکمن و او د ده ځخه وروسته څوک واک ته ورسید چی د درېمی کورنی وروستی واکمن وه ؟

ځواب : د ۳۷۵ نه تر ۳۸۰ ز کلونو پوری او د ځخه وروسته ورهران یا بهرام واک ته ورسید .

د یفتلیانو امپراتوری

سوال : یفتلیان د انګلیسی مورخ سراولف کارو په باور له کومه راغلی اوخپله لومړنی اداره یی په څوم کال او چیرته جوړه کړه ؟

ځواب : د مینځینی اسیا نه د سوپل په لور راخځیدلی او اداره یی په ۳۶۰ ز کال په تخار کی جوړه کړه .

سوال : یفتلیانو د کومو ساسانی واکمنانو سره جګړی کړی په کومو کلولو کی او اخیری نتیجه یی څه وه ؟

ځواب : لومړی جګړه په ۴۲۷ ز کال پیښه شوه ساسانی واکمن بهرام ګور سره دویمه یی ۴۳۸ ز کال کی یزدګرد سره پیښه شوه او نتیجه یی دا شوه یفتلی واکمن خاقان د خپلی سیمی ځخه په کلکه دفاع وکړه او ساسانی واکمنانو ته یی ماتی ورکړه .

سوال : د یفتلی واکمن اخشنور په اړه مغلومات ولیکی چی هغه څه ترسره کړی ؟

ځواب: اخشنور تر پیرود سره تر جګړی وروسته وکړای شول چی د پخوانی اریانا یووالی بیا تامین کړی د هندوکش سوپلی سیمی یی تر خپل واک لاندی راوستی او زابل یی د یو مرکز په توګه وټاکل او د همغه ځایه یی د نورو سیمو پلانونه جوړول .

سوال : تورمنه په خپلو مسکوکاتو کی ځانته کوم لقب ورکړی وه د خپلی واکمنی خدود یی تر کومه ځایه ورسول او په کوم کال مړ شوی اود ده ځخه وروسته څوک واک ته ورسی ؟

ځواب : د تورمنه زابل امپراتور یاد کړی دی هند تر مرکزی سیمو یی ورسوله ۵۰۲ ز کال مړ شو او میهراکولا واک ته ورسید .

سوال : میهراکولا د خپلی واکمنی د پراختیا لپاره په چا بریدونه کړی او کومه کورنی یی باج ورکولو ته اړ کړه ؟

ځواب : په هند باندی او ګوپتایی کورنی یی باج ورکولو ته اړ کړه .

سوال : د یفتلی واکمنی نړیدو وروسته په افغانستان کی بله دوره پیل شوه د کوشان یفتلی په نامه د هغی دورې د واکمنانو نومونه واخلی ؟

ځواب : کابل شاهانو ، رتبیل شاهانو ، د بامیانو شیرانو ، د تګین شاهانو وه .

د اسلام د ظهور پرمهال د افغانستان وضع

سوال : د شپږمی میلادی پیړۍ پر ورستیو او د اوومی میلادی پیړۍ په لومړیو کی افغانستان د چا لخوا اداره کیدل ؟

ځواب : د ځایی امیرانو، کوشانی او یفتلی ځینو پاتی واکمنانو لخوا اداره کیدل .

سوال : افغانستان سیاسی پلوه د اسلام سپیڅلی دین را ځرګندیدو پر مهال څه قیسم خالت درلوده او کوم شرایط وو چی سیمه یزو خکمتونو جوړیدو ته یی زمینه برابره کړی وه ؟

ځواب : ګډوډ خالت یی درلود په ختیځ کی د ګوپتا او په لویدیځ کی ساسانیانو دوو ځواکمنو امپراتوری د دی لامل شو چی سیمه یزو واکمنیو ته زمینه برابره کړی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال : د چين وتلی سيلانی هيونتسنک د افغانستان د هغه مهال سياسی وضی په اړه څه ويلی دی ؟

ځواب : دا هېواد په ببلا ببلو اداری واخدونو ويشل شوی چی هره جغرافايی خوزه يی د ځانګړی پاچا لخوا اداره کيږي .

سوال : په اوومه ميلادی پيړی پر مهال په افغانستان باندی کومی کورنی خاکمی وی ؟

ځواب : زابلی رتبيل شاهان له مشهورو کورنيو څخه وو چی له کابل شاهانو سره يی ښی اړيکی درلودی او په غزنی او زابل يی واکمنی کوله .

سوال : په اوومه ميلادی پيړی پر مهال د افغانستان خلکو په کومو دينونو غقيدي درلودی او دا دينونه د کومه راغلی وو ؟

ځواب : زردشتی کيش چی د بلخه يی سرچينه اخيستی وه او بودايی ايين چی د هنده يی سرچينه اخيستی ده .

سوال : د افغانستان په خلکو ولی هيڅ عادی او وروسته پاتی کلتور نشوکولای چی په دغو خلکو لاس بری پيدا کړی ؟

ځواب : د افغانستان د خلکو د هغه وخت کلتور د د ويدی او اوستايی تهذيب لويه برخه تشکيلوله ځکه .

سوال : اخنب بن قياس په کوم کال وروستی ساسانی واکمن ته ماتی ورکړه نوم يی څه و او د دې نه وروسته اسلامی لښکري په کوم لوری لاړی ؟

ځواب ۶۵۱ ز کال دريم يزدګرد او بيا د افغانستان په لوری راغلی .

سوال : د کوم خليفه په وخت کی اسلامی لښکري د چا په مشري د کابل تر پولو ورسيدي ؟

ځواب : درېم خليفه خضرت غثمان رض او د غبدالله بن غامر په مشري .

د تمدون رامينځته کيدو څرنګوالی او ځانګړنی

سوال : تمدون د کومی ژبی کلمه ده او مغنا يی څه ده ؟

ځواب : تمدون غربی کلمه ده چی د ښاری ژوند په مغنا ده .

سوال : د تمدون په اړه ابن خلدون څه نظر ورکړی دی ؟

ځواب : تمدون د بدوی کلتورنو پر بنسټ جوړيږي او د همدی بدوي کلتورنو تر بريدونو لاندی د منځه ځی .

سوال : ارنولد تايبنی د تمدون په اړه څه نظر ورکړی دی ؟

ځواب : د ننګونو او غبرګون په نظر د رامينځته کيدو لامل ګڼی .

سوال : ګوردن چايلد د تمدون په اړه څه نظر ورکړی دی ؟

ځواب : ټول لرغونی تمدونونه د يو ټاټوبی څخه راوتلی ګڼی لوموړی د مصر او بن النهرين او سند تمدنونه وځيرل په پيله کی د ټولو تمدونونو منشا د مصر څخه راوتلی وبلله .

سوال : د لومړنيو تمدنونو ځانګړني واضغ کړی ؟

ځواب : له ميلاده کابو ۳۰۰۰ کاله وړاندې انسانانو د ښارونو په جوړولو بريالی شول ،ښارونه دينی ، فرهنګی ، ټولنيز ، اقتصادی او سياسی بدلونونو مرکزونه جوړ شول .

سوال : د لومړنيو مدنتونو منځ ته راتګ سره سياسی او نظامی جوړښتونه څنګه مينځته راغلل ؟

ځواب : د سياسی قدرت په ساتلو او د نورو سيمو د نيولو په موخه نظامی ځواکونه هم راميځته شول .

سوال : د مدنتونو رامينځته کيدو سره اقتصادی ځواک پر بنسټ نوي ټولنيز جوړښتونه څنګه رامنځته شو تشريح يی کړی ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب : پاچاهانو ، لوړ پوړو ، روحانیونو ، سیاسی مشرانو د ټولنی د لوړی طبقی وګړي شول کروندګر او صنعتکاران په دویم پوړ ک او غلامانو د ټولنی په ټیټ پوړ کی ځای وموند .

سوال : په لومړیو مدنتونو کی دینی تشکیل څنګه وه ؟

ځواب : ځانګړی ارزښت یی درلوده .

د بن النهرین تمدون

سوال : په نړی کی تر ټولو لرغونی مدنیت په کوم ځای کی او د رامینځته کیدو لامل یی څه وه ؟

ځواب : په بین النهرین کی او لامل یی دجلی او فرات سیندونو ښبرازه څنډی وی .

سوال : د بین النهرین تر ټولو لرغونی ځای په څه نوم یادیږي د دې ځای وګړي چیرته ولیږدیدل او هلته یی کوم تمدون رامینځته کړ ؟

د تل حسونا په نامه ، بین النهرین ته ، د سومریانو په نامه تمدون جوړ کړل .

سوال : د سومریانو په استوګنځی کی کوم ښارونه وه نومونه یی ولیکی ؟

ځواب : اور ، اوروک ، کیش ، لاګاشس ، لارسا او وینپور دی .

د بین النهرین سیاسی وضع

سوال : د سومر ښاری دولتونه د چا لخوا اداره کیدل او مشران یی په څه نوم یادیدل ؟

ځواب : د کاهنانو لخوا چی مشران یی انسی بلل کیدل .

سوال : اکدی اقوامو سومری واکمن ګیل ګمیش په کوم کال د مینځه یوړ د اکدی کورنۍ لومړی واکمن څوک او خپلی واکمنی ته یی تر کومه پراختیا ورکړه ؟

ځواب : ۲۴۰۰ د میلاد څخه وړاندی کال باندی ، سارګون وه او شمال پوری یی خپلو قلمراوو ته پراختیا ورکړه .

سوال : اقدی واکمن د چا لخوا د مینځه لاړ او هغه کورنی چی ده یی د مینځه یوړ څوکاله یی واکمنی وکړه ؟

ځواب : د یو قوم ګوتی لخوا او یوه پیړي واکمنی یی وکړه .

سوال : د اور په نامه واکمنی د کومو کردینو د یوځای کیدو څخه مینځته راغله او بیا دا واکمنی د چا لخوا د مینځه لاړه ؟

ځواب : د سومر او اکد سره یو موټی شول او دا واکمنی یی جوړه کړه چی بیا د اغلامیانو لخوا د مینځه لاړه .

سوال : د بابلیانو واکمنی څنګه میځته راغله د دی واکمنی واکمن څوک وه او دی واکمن په خپلی واکمنی کی کوم کارونه سرته ورسول ؟

ځواب : د هېواد دېری برخی سره یو موټی کړی او د بابلیانو په نامه یی ستروای یی را مینځته کړه او واکمن یی خمورابی وه او د وګړو لپاره یی یو قانون جوړکړ چی د خمورابی د قانون په نامه یادیږی .

سوال : د خمورابی تر مرینی وروسته په بین النهرین کی څه رامینځته شو ؟

ځواب : بلوواوی پیل شوی چی په پیله کی یی بابلیان د مینځه لاړل او نشوریان واک ته ورسیدل .

سوال : د اشوریانو لومړی واکمن څه نومیده او خپلو قلمراوو ته یی تر کومو سیمو پوری پراختیا ورکړه ؟

ځواب : سارګوت وه او مدیترانی مورګو پوری پراختیا ورکړه .

سوال : د اشوریانو وروستی واکمن په اړه مغلومات ولیکی ؟

ځواب : اشور بنپال وه چی دېری سیمی یی تر ولکی لاندی راوستی او د اغلامیانو واکمنی ته یی د پای ټکی کیښود .

سوال : وروستی قوم چی د بین النهرین کی واکمنی وکړه وروستی واکمن یی څوک او د چا لخوا د مینځه لاړه ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب : کلدانیان چې د نویو بابلیانو په نامه هم یادیږي بخت نصر وه د هخامنشیانو لخوا د مینځه لاړه .

د بین النهرین تمدون او فرهنګ

سوال : د بین النهرین خلکو د څه شی عبادت کاوه ، د دې خلکو دینی مراسم څنګه وو او خدای ج له طرفه دی خلکو ته کوم پیغمبر لیږل شوی ؟

ځواب : اسمان ، سپوږمی ، ستورو ، کرنی او داسی نورو ، قربانی کولای او په ګډه یی مذهبی سرودونه وویل ، خضرت ابراهیم غ حدای ج ورته ولیږل .

سوال : د کرنی په برخه کی دجلی او فرات سیندونو څه رول لوبولی ؟

ځواب : د کرنی د پراختیا او ودې بنسټیز لامل و ، او غنم او اوریجی د بین النهرین مهم پیداوار وه .

سوال : د بین النهرین څخه قیسم لوحي تر لاسه شوي د دې لوخو سابقه څومره وه د دې لوحو لیکنه څه قیسم وه ، او په دی لوحو کی څه لیکل شوی وه ، او د نړی لرغونی کتابونه به کوم ځای را مینځته شوي ؟

ځواب : خټینی لوحی ، سابقه یی ۵۰۰۰ محزیږ ته رسیږي ، لیکنه یی د ښوونی او روزنی ، د حدای ج عبادت ، خقوقو مسایل ، جګړو ، راکړې ورکړې او داسی نور وه ، په بین النهرین کی رامینځته شوي .

سوال : کوم غلم په بین النهرین کی پرمختک کړی وه ، لامل یی څه وه ، د هغه ستورو نومونه واخلی چې دی خلکو په هغه وخت کی پیژندل ، د بین النهرین خلک د فرات او دجلی سیندونو څیو څه شی ته هڅول ، او په نتیجه کی څه رامینځته شو ؟

ځواب : نجوم پوهی ، لامل یی د ستورو عبادت وه ، اوس عطارد ، زهره ، مریخ ، میشتری او زحل ، اوبه خورسیستم د تنظیم او د خپلو ځمکو د پولو ټاکلو په موخه فکر وکړی په ډول لومړی هندسی او ریاضیکی فغالیتونه مینځته راغلل .

بابل د لرغونی نړۍ ستر او پرتمین ښار

سوال : بابل ښار څوکاله پخوا شتون درلود او د کوم پاچا په واکمنی یی پراختیا وموندە ؟

ځواب : د موریخنو په اند دعه ښار له ۴۰۰۰ مخزیږد راهیسی شتون درلود ، د خمورابی په واکمنی کی .

سوال : د بابل ښار په کوم کال ویجاړ د چا لخوا او د چا لخوا پلازمینه شوه او کوم واکمن پراختیا ورکړه ؟

ځواب : ۶۸۹ محزیږد کی د اشوریانو له ویجاړ ، د کلدانیانو لخوا پلازمینه شوه ، او بخت نصر ورته پراختیا ورکړه .

سوال : بابل ښار په کوم کال هخامنشوی واکمن کروش ونیو ؟

ځواب : په ۵۳۹ مخزیږد کی .

سوال : د بابل ښار مصاخت ، برجونه ، دروازې ، او د دې ښار د دېوالونو اوږوالی څومره او د دې ښار ودانی څنګه جوړی شوي او څنګه ښکلی شوي ؟

ځواب : مصاخت یی ۵۲۰ کیلومتره اټکل شوی ، ۲۵۰ برجونه ، ۱۰۰ داروزی ، او دېوالونه یی ۹۰ کیلو متره اوږده وه ، ودانی یی د دېرو جوړه وه او د دی دېرو مخ په سفالی رنګ پوښل شوي وه او د دې ودانی باندینی لوری د ښکلو انځوریزو کاشیو په واسطه پوښل شوی وه .

سوال : د بابل په ښار کی چابوتان مات کړل کړه بیا د کوم برحلیک سره مخامخ شوه ؟

ځواب : خضرت ابراهیم غ مات کړل ، او د بابل د خاکم په امر په اور کی واچول شو .

د مصر تمدن

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال : په مصر کی د بشري تمدون رامینځته کیدو لامل څه و ؟

ځواب : د نیل سیند وه .

سوال : د ۵۰۰۰ نه تر ۳۲۰۰ مخزیږد کال دې دورې ته کومه دوره وایی په دې وخت کی د نیل په وادی کی څرنګه ځکمتونه و په دی دوره کی څه شی وده وکړه او قانون د څه شی په اساس جوړ شو ؟

ځواب : پیر له تاریخ وړاندی دوره بلل کیږي ، مرکزي واکمنی نه وه ، هنر وده وکړه ، د دودونو پر بنسټ قانون جوړ شو .

سوال : په کوم کال دوه واکمنی سره یو ځای شوی چی مرکزی واکمنی یی جوړه کړه د دې واکمنی بنسټ ایښودونکي څوک و؟

ځواب : ۳۲۰۰ مخزیږد کی د سوپلی او شمالی واکمنی سره یو ځای شوی ، لومړی مینز وه .

سوال : لرغونی واکمنی د چا د رسیدو سره پیل کیږي په دی واکمنی کی څو کورنی واک ته رسیږي د واکمنی سیستم څرنګه وه تشریځ یی کړی او دی واکمنی تر کوم کال پوری دوام وکړ ؟

ځواب : د مینز د رسیدو سره ، ۶ کورنی واک ته رسیږي ، سیستم یی دینی وه ، ۲۳۰۰ مخزیږد پوری دوام وکړ .

سوال : د لرغونی واکمنی دوهم پیر څو کاله دوام وکړ دې دورې ته کومه دوره وویل کیږي او کوم خلک پکي ډپر ځواکمن وو ؟

ځواب : دوه پیړۍ یی دوام وکړ ، دې دورې ته فیوډالی دوره وایی او نجیبان پکی ځواکمن وه .

مینځینی دوره

سوال : مینځینی دوره د کوم کال څخه پیل کیږي کومه کورنی پکی واک ته رسیږي او په دی دوره کی ځواک د چا په لاس کی وه ؟

ځواب : ۱۲۰۰ مخزیږد نه پیل ، یولسمه کورنی پکی واک ته رسیږي ، او ځواک د کوچنیو واکمنانو په لاس کی وه .

سوال : کله چی ۱۲ کورنی واک ته رسیږی څوک یی د پوره ځواک خاوندان کړل ، د دې ښیګڼه څه وه ، او د دې کورنی د مینځه تلو سره مصر کوم برخلیک سره مخامخ شو ؟

ځواب : فرغونان یی پوره ځواک خاوندان کړل ، ښیګڼه یی غدالت یی تینګ او خلک یی د اصلیت او توکم له توپیر پرته په کارونو وګومارل ، ګډوډیو او بهرینو بریدونو دوري ته ورننوت چی د دوه پیړیو زیات دوام وکړ .

سوال : کله چی د مصر خلکو هکسوسیانو په وړاندي پاڅون وکړ د دې پاڅون اتل څوک او کومي کورنی پوري تغلق درلوده ؟

ځواب : د دې بریا اتل د اتلسمي کورنی موسس لومړی اهموز وه .

د امپراتورۍ دوره

سوال : دا دوره د کوم کال څخه تر کوم کال پوري وه د دې دورې پیل د کوم واکمن سره کیږي ؟

ځواب : ۱۵۸۰ نه تر ۱۰۹۰ تر میلاد وړاندې کال پورې او د اهموز واک سره .

سوال : درېم توتمس په دوره کی کومی سیمی د مصر سره یوځای شوی مصر په کوم کال اشوریانو ونیو او کوم کال پورې دوام وکړ ؟

د دجلی او فرات تر مینځ سیمه ، ۲۷۰ مخزیږد کی اشوریانو ونیو ، ۶۶۲ مخزیږد پورې دوام وکړ .

سوال : په مصر کی څو کورنیو واکمنی کړې چی ګڼ شیمر فرغونیان پکی واکمنی ته رسیدلی و او خضرت موسی ع د کوم فرغون په وخت کی راڅرګند شو ؟

ځواب : شل کورنی ، د دوهم رامسس په وخت کی .

د مصر تمدون او فرهنګ

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال : په مصر کی د لرغونی دورې د امپراتوری د مصر چاری څنګه اداره کیدې ؟

ځواب : د مذهب له لارې اداره کیدې .

سوال : د مصر خلکو مشهور خدایان کوم وو او کومی چارې یی ورپورې تړلی وې ؟

ځواب : امون چی د لمر رب النوع چی د غدالت ، ریښتینولی ، او د کاینانو د اخلاقی چارو ساتندوی وه ، سیروس چی د نیل رب النوع چی د نباتاتو خدای ګڼل کیده مینځته راغلل .

سوال : د هکسوسانو یرغل پر مهال مخکنی دین او د مړو سره به یی کوم دینی مراسم ترسره کول ؟

ځواب : دا دین په خرافاتی دین بدل شو ، خلکو د پیسو په مقابل کی پاپیروس لیکل شوی ښځلیک اخیسته او د مړی تر څنګ یی په قبر کی اښوده .

سوال : په ۱۳۷۵ م کال کی د چا لخوا پاڅون وشو چی ځور دین له مینځه لاړ پر ځای یی کوم دین مینځته راغې ؟

ځواب : امینوپهت لخوا ، نوې دین مینځته راغې چی د اتون د خدای د لمر لرغونی نوم غبادت کیدل .

سوال : د لرعونی مصر د کلتورې میراثونو نومونه ولیکی او د مصر خلکو په کومو خدایانو عقیده درلوده ؟

ځواب : اهرامونه ، مومیایی جسدونه ، غبادت ځایونه ، مقبرې ، مجسمې ، انځورونه ، دېرلیکونه او مذهبې سرودونه دې ، او عقیده یی لمر سپوږمی ، نیل ، او ځینی خیوانات یی سپیڅلی بلل .

سوال : د پورتنیو خرافاتو په مقابل کی الله ج وخدانیت لپاره فرغونیانو ته یی کوم پیغمبر ولیږه او کوم غبادت یی کاوه ؟

ځواب: موسی ع او د ورور هارون ع په پیغمبرې مبغوث شو ، او د واخد خدای ج غبادت یی کاوه .

سوال : په اول سر کی مصریانو په کومه طریقه او وروسته څپل مړی ځحول ؟

ځواب : اول سرکی یی په توټو پوښل او وروسته یی بیا مړی مومیایی کول .

سوال : په ټولنیز خالت یی لنډ مغلومات ولیکی ؟

ځواب : مصری ټولنه په واقیغت کی د څلورو پوړیو څخه جوړه شوې وه په هره پوړی کی یی افراد و او په سر کی یی فرغون ځای درلود د پوړیو ترمینځ د ژوند توپیر دېر نه وه او ټول وګړي د قانون په وړاندی برابر وه .

سوال : د اقتیصادی سیستم لپاره لنډ مغلومات ولیکی ؟

د مصر اقتصادی بنسټ پر کرنې او مالداری ولاړ وه کرنې دېره پراختیا موندلی وه او ځمکو ښه خاصل کاوه .

سوال : د ادبیاتو په اړه لنډ مغلومات ولیکی ؟

ځواب : مصریان لومړی خلک وو چی انځوریز لیک یی رامینځته کړ ، او د دیمو تیک په نامه هم یو لیک دود و چی د مینځی پوړ وګړو او سوداګرو ورځخه کار اخسته .

سوال : د هنر او مغماری په اړه لنډ مغلومات ولیکی ؟

ځواب : د مصر تمدن تر دېره هغو کلتوری میراثونو ته شهرت ورکړی چی د یادګار په ډول پاتی دی دغه اثار له اهرامونه غباتځایونه مجسمو څخه غبارت دی .

د فارس تمدن

سوال : کله چی اریایان لویدیځ ته ګډه شول چیرته میشت شول ، په کومو نومونو یاد ، او د کوم تمدن بنسټ یی کیښود ؟

ځواب : په اوسنی ایران په شمال او په فارس کی میشت شو ، په ماد او فارس نومومو یاد شول ، د فارس تمدن بنسټ یی کیښود .

سوال : د فارس نامتو سیمی کومی وی نومونه یی ولیکې او دی سیمو وګړو د کومو سیمو وګړو سره اړیکې درلودې ؟

ځواب : سیالک ، ګوران ، مارلک ، جیروفت او شهر سوخته د فارس نامتو سیمې وې ، او د مندیګک ، موهنجودارو او هرپې اوسیدونکو سره یی اړیکې درلودی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال : د میلاد څخه ۳۰۰۰ کال مخکی په فارس کی کوم تمدن رامینځته شو او د ایلامی واکمنی مرکز کوم ښار وه ؟

ځواب : د ایلام تمدن او ښار یی شوش وه .

سوال : د هیرودیت په وینا په کومه پیړۍ کی د ماد تمدن بنسټ کیښودل شو د چا لخوا ؟

ځواب : د اتمي مخزیږدي پیړۍ په وروستیو کی د دیاکو لخوا .

سوال : د ماد واکمنی د چا لخوا په کوم کال د مینځه لاړه په نتیجه کی څوک واک ته ورسید او چا یی مشری کوله ؟

ځواب : پارسیانو په ۵۵۳ مخزیږد کی ، هخامنشیان واک ته ورسیدل ، او مشری یی کوروش کوله .

سوال : د پارسیانو د دین ، هنر ، مغماری ، صنغت او د جمشید د تخت په اړه لنډ لنډ مغلومات ولیکی ؟

ځواب : دین یی د څارویو ، ځمکی ، اسمان ، اوبو ، اور او ډبر مشهور یی د لمر غبادت کاوه ،هنراو مغماری یی خاورین لوښي او فلزی اثار وو ، صنغت یی د ختینو او فلزی لوښو په جوړولو مجسمه او د ډبرو پرمخ د انځورونو په کښلو کی ډیر مهارت درلود ، د جمشید تخت یی د هغه ښکلو مانیو مجموغه وه چی د هخامنشیانو په واسطه جوړ شوی وي .

د هند تمدن

سوال : په ۱۹۲۴ ز کال کی لرغون پوهانو په هند کی کومی دوه سیمی لرغونی موندلی چی لرغونتوب یی ۳۰۰۰ مخزیود ته رسیږي ؟

ځواب : هرپه او موهنجودارو وي .

سوال : ۳۰۰۰ کال محکی د میلاد د هند خلک په څه بوخت وه ؟

ځواب: په کرنه او مالداري او د میوه لرونکو ونو په روزنه بوخت وو .

سوال : د هرپه او موهنجودارو پاتی شونی مور ته څه راښایی ؟

ځواب : د پخوښتو څخه جوړ کورونه ، دوکانونه ، واټونونو شتون او دوه پوړیزو او د پراخه کوڅو لرونکی وو .

سوال : کله چی ۱۵۰۰ کاله پخوا تر میلاد اریایان هند ته ګډه شو په هند کی د خلکو څو طبقی رامینځته کړی د طبقو نومونه څه وو او په هره طبقه کی کوم خلک شامل وو ؟

ځواب : څلور طبقی ، برهما (روخانیون) کشتاتریان (جګړه ماران) ویسا (سوداګر او کروندګر) او سودرا (کارګران) .

سوال : د اریایانو د بد خیلافی له وجی په هند پرله پسی کومو خلکو حکمتونه کړی دی؟

ځواب : هخامنشی واکمن داریوش ، سکندر ، یونیانیانو .

سوال : د هندیانو د دین ، غلم ،هنر او مغماری په اړه لنډ لنډ مغومات ولیکي ؟

ځواب : د طبیغت او خیواناتو لمنځانه کوله چی لوی خدایان یی اګنی او اندیرا وه ، علم یی په ریاضی او طبابت کی ډیر پرمختګ کړی وه ۱-۹ پوری اغداد یی اغشاریه سیستم او نور .

د چین تمدن

سوال : د چین تمدن د چین په کوم ځای کی رامینځته شوي ؟

ځواب : د هوانګو د سیند په غاړه کی .

سوال : په لرغونی چین کی لومړنی واکمنی په کوم کال او په څه نوم یادیږي د دوري مهمی تمدنی لاسته راوړنی څه وي ؟

ځواب : په ۱۵۰۰ مخزیږد کی د شپانګ په نامه ، او لاسته راوړنی یی د خط او کلیزي او د چینی لوښو جوړیدل وو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال : په چين کی دوهمه واکمنی کومه وه کوم کال نه يی تر کوم کال پوری دوام وکړ او د چا لخوا له مينځه لاړه ؟

ځواب : د چو واکمنی وه ، ۱۰۲۸ نه تر ۲۵۶ مخزيږد پوری دوام وکړ او د چه اين په نامه قبيلو لخوا د مينځه لاړه .

سوال : شي هوانګ تي د خپلی وکمنی په وخت کی د چين د ودې او نېکمرغی لپاره څه وکړل ؟

ځواب : قوانين يی رامينځته کړل ، سړکونه يی جوړ کړل ، د پردیو بريدونو د مخنوي په موخه يی د ديوال جوړول پيل کړل ، چی دا مهال د چين ستر ديوال په نامه يادېږي .

سوال : د شي هوانګ تي تر مړينی وروسته چين د کوم برخليک سره مخامخ شو ؟

ځواب : په چين کی ګډوډی رامينځته شوه چی په پيله کی د هان لړی واک ته ورسيده .

سوال : د چين ستر ديوال د کوم واکمن په وخت کی ، په څو کلونو کی ، د کوم ځای څخه تر کوم ځای پوری ،سور او ارتفاع يی څومره ده؟

ځواب : دغه تاو راتاو ديوال د ارام سمندر له غاړو مورګو څخه پيل او د تبت په پولو کی پای ته رسېږي ، په ۲۰ کلونو کی ، لوړوالی يی اووه نيم مټره او پراخوالی يی هم په همدې کچه دي .

سوال : د چين د خلکو د دين ، ادبياتو ، علم ، صنعت او د هنر په اړه لنډ لنډ مغلومات وليکی ؟

ځواب : دين يی د اسمان ، ځمکو او د خپلو نېکونو عبادت يی کاوه ، ادبيات يی د چينايانو ليک دود د هيروګيف په څېر يو لرغونی ليک دود دي دغه ليک دود د چه اين په واکمنی کی مغياری شو او په ټول چين کی دود شو چی تر اوسه دود دی ، علم يی د نجوم ، رياضيات او جغرافيی وه ،صنعت يی خټينو لوښو او فلزی کاری وه ، هنر يی ډېری ښکلی مانی او عبادت ځايونه يی درلودل .

د يونان تمدن

سوال : د يونان لومړی تمدن د څه په نوم يادېږي ؟

ځواب : د کرت په نامه .

سوال : کرت د لرغونی يونان اړوند ټاپو وزمه څنګه مغلومه شوه چی پرمختللی تمدن يی درلوده او د کومو تمدونو سره يی سيالی کوله ؟

ځواب : په ۱۹۰۰ز کال کی لرغون پوهانو په ډاګه کړه چی د کرت په جزيره کی يو پرمختللی تمدن شتون لري چی د مصر او بين التهرين تمدونو سره سيالی کوي .

سوال: د کرت تمدن نه کوم اثار په لاس راغلي او لرغونتوب يی کومو کلونو ته رسېږي ؟

ځواب : ډېرين او خاورين اثار او د پخلنځی وسايل او لرغونتوب يی ۲۵۰۰ نه تر ۱۵۰۰ مخزيږد پوری رسېږي .

سوال : يونانيان د کومو قبيلو سره تړاو لري نومونه يی وليکي ؟

ځواب : د مصر اريايی قبيلو سره تړاو لري .

سوال : په يونان کی د اکنيانيانو د واکمنی ښسټ په کومه پيړۍ کی کيښودل شو تر څه وخته يی دوام وکړ اکنيانيان په کوم کار بوښت و او د کومو وسايلو څخه يی ګټه اخيسته ؟

ځواب : د ۱۶ مخزيږدي پيړۍ په شاوخوا کی کيښودل شو ، تر ۱۰ مخزيږدي پيړۍ پوری دوام وکړ ، په کرنه بوخت وو ، او د برونز وسايلو څخه يی ګټه اخيسته .

سوال : د يونانيانو په وخت کی کومي مشهوري کيسې مينځته راغلی او د چا په واسطه وويل شوي دي ؟

ځواب : الياد او اديسه په نامه د ړوند يونانی شاغر هومر په واسطه ويل کيدې .

سوال : د يونان مشهورو ښاري دولتونو نومونه وليکي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب : سپارت او اتن وه .

سوال : د یونان د ښاري دولتونو بی اتفاقی او ګډوډي چا ته موقع برابره کړه چی په یونان باندي ولکه پیداکړئ ؟

ځواب : مقدونی فلیب ته .

سوال : د یونان خلکو د دین ، هنر ، مغماری ، علم او فلسفی په اړه لنډ لنډ مغلومات ولیکي ؟

ځواب : دین یی زیوس د (اسمان حدای) ، پاسیدون (سمندر حدای) ، اپولو (د لمر حدای) او د اتینا (د بریالیتوب حدای) غبادت یی کاوه ، هنر یی مجسمی ، لوښی ، سیکي او غبادت ځایونه دی ، مغماری یی مجسمو جوړول وه ، غلم او فلسفه یی علم په یونان کی ډیر پرمختګ کړي وه ځکه چی هغوي د له غلمی او خبرو اترو سره ډیره لیوالتیا درلوده .

سوال : د یونان فلسفان څوکوو نومونه یی ولیکي ؟

ځواب : سقراط ، افلاطون او ارسطو وه .

د روم تمدن

سوال : د روم تمدن په کوم ځای کی متمرکز و او د تمدونونه په برخه کی کوم کارونه سرته رسولی ؟

ځواب : په ایټالیا کی ، دغه تمدن هغه پول ګڼل کیږي چی د یونان تمدونونه ور څخه نوری اروپا ته تیریدل .

سوال : پخوانی ایټالویانو له یونان څخه څه زده کوي ، او د روم تمدن څه وخت لوړی پوړي ته ورسیده؟

ځواب : الفبا ، دینی غقیدې او هنرونه ، له میلاد څخه وړاندی په ۶ پیړی کی لوړی پوړی ته ورسید .

سوال : د روم ښار څوکاله مخکی په کوم ځای کی جوړ شوي ؟

ځواب : ۱۰۰۰ مخزیږد کی په لاتیوم کی .

سوال : د روم شاهی نظام څنګه رامینځته شو او تر څه وخت پورې یی دوام وکړ ؟

ځواب : هغه مهال د روم یو شمیر میشت قومونه سره یو موټی شول رامینځته یی کړ ، په ۵۰۹ مخزیږد کی .

سوال : د روم جمهوری نظام څنګه رامینځته شو او د څو جرګو لرونکی وه ؟

ځواب : د شاهی نظام څخه وروسته ، درپو ، مشرانو جرګه ، سل کسیزه جرګه او قبایلی جرګه .

سوال : د روم دولت په کومو هیوادونو نیولو سره په امپراتوری بدل شو ؟

ځواب : د مصر او کوچني اسیا په نیولو سره .

سوال : د روم سترواکی بنسټ ایښودونکی څوک او د دې سترواک د کوم کال نه تر کوم کال پوری واکمنی وکړه ؟

ځواب : اکتاو وه ، او د ۲۷ مخزیږد څخه تر ۱۴ مخزیږد پوری .

سوال : د روم امپراتوري کوم کال پوری دوام کړی او د التاو په دوره کی کوم اصلاخی کارونه سرته رسیدلی ؟

ځواب : ۴۷۶ ز کال پوری ، فساد د مینځه لاړ قانون غښتلی شو نوی مخکمی جوړی شوی او د پوستی خدمتونو بنسټ کیښودل شو .

سوال : د روم امپراتوری څنګه د مینځه لاړه پوره مغلومات ولیکي ؟

ځواب : د روم امپراتوری په دوو برخو ویشله ختیځ او لویدیځ . لویدیځ روم د بریدونو په ترڅ کی د ځوړ په لور روان شو خو ختیځ روم تر هغه پایښت وموند چی پلازمینه یی په ۱۴۵۳ ز کال کی د ترکی مسلمانانو له لوری فتحه شوه .

سوال : د روم د خلکو د دین او ټولنیز ژوند په اړه لنډ لنډ مغلومات ولیکي ؟

ځواب : مریځ په جګړو کی مرسته کونکی ، جونو د ښځو ساتونکی ، مشتری د باران ورونکی ، غطارد پیام رسوونکی او ټولنیز خالت یی له درپو برخو څخه جوړه وه اصلی رومیان ، غیر رومیان ، او غلامان .

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال : د روم قانون څو برخی درلودي او هر برخه یی د کومو خلکو لپاره غملی کیده ؟

ځواب : دري ځانګی لری چی یوه یی د مدنی او کورنی قانون چی یوازی د روم اتباع لپاره غملی کیدی ، دوهم د خلکو قانون و چی د ستروا‌کی په ټولو وګړو غملی کیده ، درېم یی طبیغی قانون وه چی د مخکمو په پرتله یی د فلسفی سره ډیر کار درلود .

سوال : د رومیانو لخوا د کومو قواوو بنسټ ایښودل شوي ؟

ځواب : اجراییه او مقننه دی .

سوال : د هنر او مغماری په لنډ لنډ مغلومات ولیکي ؟

ځواب : هنر یی لوښی ، سکی ، وسلی ، مجسمی او داسی نور مغماری یی د پلونو ، مجسمو او ودانی جوړول دي .

د امریکا تمدنونه

سوال : د پوهانو د ځیرنو په اساس په امریکا کی خلکو څو کال مخکی ژوند پیل کړي او د دی لومړی وګړی سوک وو ؟

ځواب : له څو زره کالو مخکی یی ژوند پیل کړی او لومړی وګړی یی مغول وو .

سوال :د نظریاتو په اساس د ځینو شتو کلتورونو په نظر کی نیولو سره په امریکا کی څومره تمدن په کومو سیمو په څه نومونو یادیږي ؟

ځواب : په مرکزی امریکا کی د مایایانو او ازتکانو او په سوېلی امریکا کی اینکایانو څخه غبارت دی .

د مایا تمدن

سوال : د مایا تمدن د کوم کال څخه شروغ شوی او کومی پیړۍ پوری یی دوام کړی او په کومو هېوادونو کی نومونه یی ولیکي ؟

ځواب : د ۱۵۰۰ مخزیږد نه تر ۹ پیړۍ پوری ، ګوتیمالا ، مکسیکو ، هاندوراس او د یوکاتان کی .

سوال : د دی تمدن پاتی شوني په کومو سیمو کی پاتی شوی نومونه یی ولیکي ؟

ځواب : د ګواتیمالا په تیکال ، پالینکو ، بوناماپاک او د هاندوراس په سیمو کی .

سوال : د مایا تمدن د دین ، هنر ، علم او مغماری په اړه لنډ لنډ مغلومات ولیکی ؟

ځواب : دین یی د اور خدای ، د اوربښت خدای ، لمر خدای او د هنر سولی خدای غبادت کاوه ،هنر او مغماری یی هغوي داسي ستر اهرامونه اباد کړي و چی په سر کی یی د غبادت ځایونو شتون درلود ، علم یی کلیزي او الفبا او انځوریز لیک یی رامینځته کړی وه له صفر او اغدادو سره یی اشنایی درلوده او په شمیر هوهیدل .

د ازتک تمدن

سوال : ازتکان په کومه پیړۍ کی راڅرګند په کوم ځای کی ؟

ځواب : په ۱۲ پیړۍ او په مکسیکو کی .

سوال : د ازتکانو امپراتوري د څو ولایتونو څخه جوړه وه ؟

ځواب : د ۳۸ ولایتونو څخه .

سوال : د ازتکانو پاچا د پاچاهی په څنګ کی بله کومه وظیفه درلوده او د چا له خوا به انتخاب کیده او د ازتکانو خلک په کومو ټولنو ویشل شوي وو نومونه یی ولیکی ؟

ځواب : راهب وه ، د اشرافو او جنګالیو د یوي شورا لخوا به ټاکل کیدل ، جنګالیو ، سوداګرو او کیسب ګرو باندی ویشل شوي وه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال : د ازټکانو مرکز کوم ښار و او کوم کال پورې دوام کړی او چا لخوا یې امپراتوری پای ته رسیدلی ده ؟

ځواب : تینوش تیتلان ښار وه ، ۱۵۲۱ ز کال پورې دوام کړی او د اسپانویانو لخوا له مینځه لاړه .

سوال : د ازټکانو دین ژبې او لیک په اړه مغلومات ولیکی ؟

ځواب : د لمر عبادت کاوه ، ژبه یې تاهوت وه ، او لیک یې انځوریزو وه .

د اینکا تمدن

سوال : د اینکا تمدن څنګه او په کومه پیړۍ کی رامینځته شواو د اینکایانو په امپراتوری کی کوم هېوادونه شامل وو ؟

ځواب : په ۱۱ پیړۍ کی د قبیلی لخوا رامینځته شوه اکوادور ، پیرو او چیلي پکی شامل وه .

سوال : د اینکا واکمن د چا په مرسته واکمنۍ کوله او ځانته یې کوم کقب ورکړی وو او سیاسی ځواک یې د چا په لاس وه او خلکو په کوم خالت کی ژوند کاوه ؟

ځواب : د مذهبی کهنانو په مرسته ، ځانته یې د خدای زوی او استازی باله ، سیاسی ځواک یې د پاچا په لاس کی وه ، خلکو هیڅ واک نه درلود او د پاچا او کهنانو امر لاندی یې ژوند کاوه .

سوال : د کرنی ځمکه د چا ملکیت و او مهم پیداوار یې کوم وه ؟

ځواب : د دولت ملکیت وه ، او مهم پیداوار یې جوار او کچالو وه .

سوال : پیداوار په څو برخو ویشل کیده ؟

ځواب : په درې برخو اوله برخه یې دولت دوهم برخه یې امپراتور لپاره او دریمه برخه یې د کروندګرو وه .

سوال : د اینکا مغماری ، هنر او صنغت په اړه لنډ مغلومات ولیکي ؟

ځواب : د اینکا ښارونه د عبادت ځایونو ، جنګی کلاوو ، مانیو لرونکی وه او هنر او صنغت یې زیر لوښی ، وسلي ، مسو او نوری یې دی .

سوال : د اینکا وروستی واکمن څوک او د چا لخوا په کوم کال د مینځه لاړ ؟

ځواب : اتاهولپا وه او په ۱۵۳۲ ز کال کی .

د اسلام د مبین دین د راڅرګندیدو پر مهال د نړۍ او غربستان د ټاپووزمی اوضاع

سوال : د اسلام ظهور څخه مخکی د نړۍ خالت څنګه وه او خلکو د کومو دینونو عبادت کاوه ؟

ځواب : د نړۍ پر مخ د کفر جهالت او ناپوهی د تورو وریځو لړی خپره وه او د یهودیت نصرانیت بوت پرستی او نورو عبادت کاوه .

سوال : جزیرة الغرب په څو برخو ویشل شوی وه او په هره برخه کی خلکو د څه شي عبادت کاوه ؟

ځواب : یمن ، نجد ، او خجاز ویشل شوی وه ، خجاز ډیرو خلکو د بتانو عبادت کاوه او نورو د لمر ، سپوږمۍ او ستورو عبادت کاوه .

سوال : د غربستان خلک په کومو کارونو بوخت وو په دې هېواد کی ځواک والو کوم کارونه کول او کمزورو کوم کارونه کول ؟

ځواب : په سوداګری ، کرنه او څارویو ساتنه بوخت وه ځواک واله په ناوړه او فساد کی ډوب وه او کمزورو په غریبی او بی وزلی کی شپی او ورځی تیراولی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال : د غربستان خلکو د انجونو او ښځو په اړه کوم کارونه ترسره کول د دې ظلمونو په نتیجه کې په غربستان کې کومه حوشالی مینځته راغله ؟

ځواب : یو شمیر خلکو به د لوړې له ډاره نجونې د خاورو لاندې کولې او ښځو شخصیت ته یې هیڅ درناوی نه درلود هغوې یې د غادی توکو په شان اخیستلې او خرڅولې ، هماغه وو چې خضرت محمد ص په رسالت او نبوت مغبوث شو او دا د ناپوهی تیاری له مینځه لاړې

خضرت محمد ص ژوند له کوچنیوالی تر بغثته پوری

سوال : خضرت محمد ص په کوم کال نړۍ ته تشریف راوړ او د نسب په اړه یې مکمل مغلومات ولیکې ؟

ځواب : خضرت محمد ص په ۵۷۱ ز کال د اپریل د میاشتې په شلمه چې د د غام الفیل د ربیغ الاول له دولسمی نیټې سره سمون خورې دې نړۍ ته تشریف راوړ ، پلار یې غبدالله موریې بی بی امنه او نېکه یې غبدالمطلب او تره یې ابوطالب وه .

سوال : خضرت محمد ص په څو کلنۍ کې دابوطالب سره چیرته سفر وکړ او د ده تره ابوطالب ته د چا لخوا وویل شو چې د خضرت محمد ص په ساتنه کې ډېره مرسته وکړی ؟

ځواب : په ۱۲ کلنۍ کې شام ته سفر وکړ ، د یوه مسیخی دینی غالم لخوا ورته وویل شو .

سوال : خضرت محمد ص څنګه د نورو خلکو څخه ممتاز وه ؟

ځواب : د غقلی او اخلاقی غوره والی له وجی .

سوال : خضرت محمد ص څنګه د بی بی حدیجی د پام وړ وګرځید او بیایی ورسره واده وکړ په دغه وخت کې خضرت محمد ص څو کلن وه ؟

ځواب : ځکه چې خضرت محمد ص د نېکو اخلاقو ، ریښتینوالی او امانت ساتنې مشهور وه او په ۲۵ کلنۍ کې .

سوال : خضرت محمد ص د بغثت څخه وړاندې څومره وخت یې په حرا غار کې تیراوه او د غبادت شکل یې څنګه وه ؟

ځواب : خضرت محمد ص په هر کال کې یوه میاشت په هغه کې تیراوله او د نړۍ په پیدایښت او د الله ج په ستر ځواک یې فکر کاوه .

سوال : په څو کلنۍ کې ورته ملایکې وحی راوړه د کومې میاشت په څوم تاریخ ؟

ځواب : په ۴۰ کلنۍ کې ، د روژې د میاشتې په دولسمه د دوشنبې په ورځ جبراییل امین ورته راوړه .

سوال : د هغو صحابوو نومونه ولیکې چې په اول کې یې پر خضرت محمد ص ایمان راوړ ؟

ځواب : خضرت ابوبکر صدیق ، خضرت غلی او خدیجی رض

خبشی ته د مسلمانانو هجرت

سوال : خضرت محمد ص د دین دغوت لپاره د چا کور مرکز ټاکلی وه ، او دا دغوت په څه شکل وه او څو کاله یې دوام وکړ؟

ځواب : د ارقم کور ، دا دغوت پټ و او دري کاله یې دوام وکړ .

سوال : خضرت محمد ص خپل دغوت په کوم ځای کې ښکاره کړ او د کوم عکس العمل سره مخامخ شو ؟

ځواب : د صفا په غونډې باندې ، ابوجهل ،ابولهب او نورو مشریقینو د مسلمانانو په ځورونه لاس پوری کړ .

سوال : لومړی هجرت د بغثت په څوم کال څو صخابوو او کوم ځای ته کړی ؟

ځواب : د بغثت په پنځم کال د رجب په میاشت کې ، ۱۱ صخابوو څلورو ښځو په ګډون ، خبشی ته .

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال : دوهم هجرت د بغټت په څوم کال څو صحابوو کړی دی او کفارو د چا په مشرۍ د سوغاتونو سره خپل استازی نجاشی ته ولیږل ؟

ځواب : د نبوت په ۶ کال ،۸۳ صحابوو ، د عمرو بن غاص په مشرۍ .

سوال : طایف ته د خضرت محمد ص سفر په اړه مغلومات ولیکی ؟

ځواب : خضرت محمد ص د خلکو د دغوت په موحه د رسالت د دندې د ترسره کولو لپاره طایف ته چی مکی ته نږدی ښار و سفر وکړ او د خلکو مشران یی اسلام ته دغوت کړل .

د غقبې لومړۍ ټرون

سوال : د بغټت په ۱۱ کال خضرت محمد ص د څو حذرجیانو سره د مکی نه بهار په کوم ځای کی لیده کاته وکړه او دې خذرجیانو څه وغده وکړه ؟

ځواب : ۶ تنو سره ، د غقبی په نامه ځای کی ، چی بیا به هم په دې ځای کی سره ووینو .

سوال : د غقبی لومړی ټرون د بغټت په څوم کال د چا او چا تر مینځ لاسلیک شو ؟

ځواب : په دولسم کال ، د خضرت محمد ص او یثربیانو تر مینځ .

سوال : د غقبی ټرون مندرجات څه وو ولیکي ؟

ځواب : هیڅوک او یا شی د الله ج سره نه شریکوو ، غلا او ټول ناوړه اعمال نه ترسره کوو ، خپل اولادونه نه وژنو ، دروغ نه وایو ، په چا پوری تهمت نه ټرو او د الله د رسول نافرمانی نه کوو .

سوال : د ټرون څخه وروسته خضرت محمد ص څوک د مدینی خلکو سره ولیږل چی تر څو هغوی ته د اسلام ت دعوت وکړی ؟

ځواب : خضرت مصغب بن عمیر رض .

د غقبی دوهم ټرون

سوال : د غقبی دوهم ټرون د بغټت په څوم کال د د څ تنو یثربیانو سره وشو ؟

ځواب : د بغټت په ۱۳ کال ، ۷۳ نارینه وو او دوه ښځو سره وشو .

سوال : د غقبی دوهم ټرون پرېکړي کومی وی ولیکي ؟

ځواب : موږ د الله ج د پیغمبر هر حکم ته مثبت ځواب وایو ، مالی لګښتونه یی په غاړه اخلو ، کله چی خضرت محمد ص مدینی منورې ته تشریف راوړی موږ د هغه سره هر ډول مرسته کوو .

غزاګانې

سوال : څه وخت په کوم ځای کی د اسلامی دولت پښی ټینګی شوی او د کفارو څه ډول غکس العمل سره مخامخ شو ؟

ځواب : وروسته د هغه چی خضرت محمد ص او مسلمانان په مدینه منوره ځای پر ځای شول بیا د لومړی اسلامی دولت پښی ټینګی شوی او د اسلام دوښمنانو مخامخ دوښمنی پیل شوی چی په پیله کی یی د مسلمانانو او کفارو تر مینځ غزوې رامینځته شوې .

سوال : کومی جګړی ته غزوې او کومی ته سریی وای ؟

ځواب : هغه جګړه چی د مسلمانانو او کفارو ترمینځ شوی او خضرت محمد ص پکی ګډون کړی وی د غزوې په نامه او هغه جګړه چی د مسلمانانو او کفارو ترمینځ شوی وي او خضرت محمد ص پکی ګډون نه وی کړی د سریی په نامه یادیږي .

د بدر غزا

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال : د بدر غزا د هجرت په څوم کال پیښه شوه او لامل یی څه وه ؟

ځواب : دا غزا د هجرت په دویم کال د روژی د میاشتی په ۱۷ نیټه پیښه شوه او لامل یی دا وه چی مسلمانانو غوښتل د قریشو سوداګریز کاروان چی د شام څخه د مکی په لور روان وه تر لاسه کړی .

سوال : د بدر په غزا کی د مسلمانانو تغداد څومره او د کفارو تغداد څومره وه ؟

ځواب : د مسلمانانو تغداد ۳۱۳ تنه او د کفارو ۱۰۰۰ تنه وه .

سوال : خضرت محمد ص د کوم صحابی په خبرو خوشحاله شو او هغه خبری کوم وی ؟

ځواب : د سعد بن معاذ په خبرو ، ای رسول الله موږ په تا ایمان راوړ او د ستا نبوت مو تصدیق کړ او شاهدی مو ورکړه چی څه شی تا راوړی خق دی د ستا د فرامینو د اطاعت ژمنه مو کړی او هغه څه چی ته یی غواړی په لور یی خرکت وکړه موږ ټول له تا سره یو .

سوال: په دغه غزا کی د مشریکینو څخه څو تنه ووژل شو او څو تنه بندیان شول ؟

ځواب : ۷۰ تنه یی ووژل شو او ۷۰ تنه یی ونیول شو .

د اخد غزا

سوال : د اخد غزا د هجرت په څوم کال پیښه شوه په دی غزا کی د کفارو موخه څه وه او په دی غزا کی د کفارو شمیر څومره او د مسلمانانو شمیر څومره وه ؟

ځواب : د هجرت په درېم کال ، د بدر انتقام وه ، د کفارو شمیر ۳۰۰۰ تنه او د مسلمانانو شمیر ۷۰۰ تنه وه .

سوال : په دی غزا کی د خضرت مخمد ص د سپارو قومندان څوک او پلو قومندان څوک وه ؟

ځواب : د سپارو قومندان یی زبیر بن عوام او د پلو قومندان یی خضرت حمزه رض وه .

سوال : په دی جګړه کی مسلمانان ولی د ماتی سره مخامخ شو د مسلمانانو څخه څو تنه صخابه شهیدان شول او خضرت مخمد ص څنګه تکلیف ورسید ؟

ځواب : ځکه چی مسلمانان د غنیمتونو په را ټولو بوخت شو نو کفارو پری یرغل وکړ او د ماتی سره مخ شو د خضرت حمزه په شمول ۷۰ تنه مسلمانان شهیدان شول او د خضرت مخمد ص مخ مبارک ټپی شو او غاښ مبارک یی په شهادت ورسید .

د خدیبی سوله – بیغت الرضوان

سوال : خضرت مخمد ص د هجرت په څوم کال د څو صحابوو سره د غمری په نیت د بیت الله زیارات ته روان شو ؟

ځواب : د هجرت په ۶ کال ، د ۱۴۰۰ صخابو سره .

سوال : خضرت مخمد ص څوک د استازی په توګه د مکی خلکو ته ورولیږه او د خضرت مخمد ص په څه خاطر د مسلمانانو څخه د کفارو سره د جګړی کولو بیغت واخیسته ؟

ځواب : خضرت ځثمان رض ، په همدی اساس خضرت مخمد ص په داسی خال کی چی خدیبه کی د یو ونی لاندی ولاړ و د جګړی په اړه د مسلمانانو څخه بیغت واخیست .

سوال : هغه ټرون چی د خضرت مخمد ص او قریشو تر مینځ وشو د هغی مواد ولیکی ؟

ځواب : داوړه ارحونه باید د لسو کالو لپاره سوله وکړی او یو له بل سره جګړی ونه کړی د قریشو پرته د غربو هره قبیله له خضرت مخمد ص سره د اړیکو ټینګولو اختیار لری .

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال : د خديبی د ترون ګڼه څه وی او د ترون څخه وروسته خضرت محمد ص کوم پاچاهان د اسلام دين ته راوبلل ؟

ځواب : مسلمانان د قريشو له لوري په امن کی شول او وخت يی ترلاسه کړ چی خپل پام ټولو غربي قبايلو ته واړوي ، د روم قيصر ، د ايران شاه ، مصر عزيز مقوقش د ، د خبشي پاچا ، نجاشي او شام مشرانو ته يی بلنليکونه وليږل .

د خيبر غزا

سوال : د خيبر غزا د هجرت په څوم کال پيښه شوه غطفانيانو ولی ونه شو کړای چی د خيبر يهوديانو سره کومک وکړی ؟

ځواب : د هجرت په اووم کال پيښه شوه ځکه چی رجيغ دره د مسلمانانو په ولکه کی وه .

سوال : د خيبر له غزا څخه د خضرت محمد ص د ستنيدو په بهير کی کومو دوو تنو مشرانو د اسلام د منلو اغلان وکړ ؟

ځواب : خالد بن وليد او غمرو بن غاص .

موته غزا

سوال : د موته غزا د هجرت په څوم کال پيښه شوه موحه يی څه وه ؟

ځواب : د هجرت په اتم کال ، غسانيانو د خضرت محمد ص استازی وژلی و او له بل لوري د دې وخت رارسيدلی و چی هغوي يو ځل بيا د اسلام مبارک دين ته راوبلل شي .

سوال : خضرت محمد ص په ترتيب سره په دې غزا کی کوم قومندانان تاکلی وو او د موته په غزا کی د مسلمانانو شمېر څومره وو ؟

ځواب : اول يی خضرت زيد بن حارث رض وه دوهم يی خضرت جعفر رض وه او دريم يی خضرت عبدالله بن رواخه وه ، او شميريی ۳۰۰۰ تنه وه .

سوال : د پورتنيو قومندانانو د شهادت څخه وروسته مسلمانانو خپل قومندان څوک وټاکه ؟

ځواب : سيف الله يغنی خالد بن وليد رض وه

د مکي مکرمې فتح

سوال : د مکي مکرمې فتحی ته څرنګه شرايط برابر شو او خضرت محمد ص د څومره لښکر سره د مکي مکرمې په لور خرکت وکړ ؟

ځواب : خضرت محمد ص په دی پوه شو چی قريشو د سولې ترون مات کړی ، او د لس زره لښکر سره د مکی په لور روان شو .

سوال : کله چی د مکی خلک د خضرت محمد ص د لښکر څخه خبر شو څه غکس العمل يی وښود ؟

ځواب : سخت وارخطا شو او ابوصفيانو او د قريشو زياتره مشران خضرت محمد ص ته تسليم شو .

سوال : هغه امتيازات چی د مکی په فتح کی خضرت محمد ص قريشو او ابوصفيانو ته ورکړی کوم دی ؟

ځواب : هر څوک چی کغبی شريفی ته او يا د ابوصفيانو کورونو ته او يا په خپل کور کی پاتی شی او خپلی دروازی له شا څخه وټړی په امن کی دی .

سوال : خضرت محمد ص مکی ته د ننوتلو وروسته کوم کارونه سرته ورسول ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب : لومړی یی طواف وکړ او بیا یی د مکی شاو خوا ۳۶۰ بوتان د مینځه یوړل او بیا وروسته مکی مکرمې ته ننوت او دوه رکغته لمونځ یی وکړ .

د حنین غزوه

سوال : د مکی مکرمې د فتح ځخه وروسته په ځه حاطر خضرت مخمد ص ځو ورځی په مکه مکرمه کی پاتی شو ؟

ځواب : د مسلمانانو د اړوند چارو او تنظم لپاره ۱۵ ورځی په مکه مکرمه کی پاتی شو .

سوال : د حنیانو غزوه څنګه پیښه شوه مکمل مغلومات ولیکي ؟

ځواب : خپلی ښځی ، ماشومان او مالونه یی هم د جګړی میدان ته راوړی وو تر ځو د دوی شتون د جګړی انګیزه په دوی کی پیاوړی کړی .

سوال : کله چی مسلمانان د حنیانو تنګی ته ورسیده ځه مشکلاتو سره مخامخ شو ؟

ځواب : دښمن په کمین کی ناست وه او ناڅاپه یی پر مسلمانانو یرغل وکړ .

سوال :کله چی هوازن خلکود مخالفت ځخه لاس واخیسته او خضرت مخمد ص ته تسلیم شو خضرت مخمد ص په دوی ځه مهربانی وکړه؟

ځواب : هغه غنیمتونه چی له دوی ځخه یی نیولی وه بیرته یی ورکړل .

د تبوت غزا

سوال : د تبوت غزا د هجرت په ځوم کال او څنګه پیښه شوه ؟

ځواب : د هجرت په ۹ کال ، خضرت مخمد ص ته اطلاع ورسیده چی د روم امپراتوری ځو سوه زره لسیزه لښکر جوړ کړی او د اسلامی دولت د لمینځه وړلو لپاره چمتو دي .

سوال : خضرت مخمد ص د ځومره لښکر سره د تبوت په لور روان شو او د مسلمانانو او کفارو تر مینځ جنګ ولی ونه شو ؟

ځواب : ۳۰ زره کسیز لښکر سره ، ځکه کله چی دغه لښکر تبوت ورسید رومیان وویریدل د مقابلی جرات یی په ځان کی ونه لید او هر لوری ته خپاره شول .

حجة الوداع

سوال : د هجرت په ځوم کال خضرت مخمد ص ځومره صحابوو سره د حج په نیت د مکی مکرمې په لور روان شو ؟

ځواب : د هجرت په لسم کال ، د سل زره تنو سره .

سوال : د حجة الوداع د حج په مراسمو کی خضرت مخمد ص ګډون والو ته وینا وکړه د هغه وینا مهم ټکی ولیکي ؟

ځواب : ای خلکو خبرې واورې او له هغو ځخه اطاغت وکړی ښایی په دی بریالی نه شم چی راتلونکی کال له تاسو سره اووسم ،د یو بل مال خوړل او وینی تویول په تاسی خرام دی ، د جاهلیت د مهال ټولی چارې منع دي ، د ښځو په هکله د خدای ج ځخه وویریږي ، ښځی پر تاسو او تاسی پر ښځو خقونه لری او هغه ځه چی ما تاسی ته پریښی که په هغه منګولې ولګوي هیڅ وخت به ګمراه نه شی او هغه د خدای ج کتاب او زما د سنتو ځخه غبارت دي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال : د هغی وینا متن ولیکی چی خضرت مخمد ص په مینا کی کړی وه خاضرینو ته یی څه هدایت وکړ ؟

ځواب : ایا ما د الله ج احکام تاسو ته ورسول اصخابو وویل هو خضرت مخمد ص وفرمایل ای لویه خدایه ته شاهد اوسه .

د خضرت مخمد ص رخلت

سوال : خضرت مخمد ص چی کله د حجة الوداع نه مدینی منوري ته راستون شو په کومه ناروغی اخته شو ؟

ځواب : د سر خوږي په ناروغی اخته شو .

سوال : د لږ رغیدو څخه وروسته مسجد نبوی ته راعی او خاضرینوته یی وینا وکړه د هغی وینا مهم ټکی کوم دي ؟

ځواب : لومړی یی د اخد د شهیدانو په خق د خیر او مغفیرت دغا وکړه ، سپارښتنه یی وکړه چی د انصارو درناوی کوی ،

سوال : خضرت مخمد ص ناروغی چی کله سخته شوه ابوبکر صدیق رض د خضرت مخمد ص په ژوند باندی څو لمونځونو امامت کړی ؟

ځواب : د ۱۷ لمونځونو امامت یی کړي .

سوال : خضرت مخمد ص د څو کلو په غمر د هجرت په څوم کال د دی نړی څخه رخلت وکړ ؟

ځواب : خضرت مخمد ص ۶۳ کالو په غمر د هجرت په ۱۱ کال د ربیغ الاول په دولسمی نیټي دوشنبی په ورځ د غرمی پر مهال د دي دنیا څخه رخلت وکړ .

ابوبکر صدیق رض

سوال : د خضرت ابوبکر صدیق رض د نصب په اړه مغلومات ولیکي ؟

ځواب : د خضرت ابوبکر صدیق رض نوم غبدالله او د پلار نوم یی ابو قحافه او د مور نوم یی ام الخیر سلما بنت ضخر وه .

سوال : د خضرت ابوبکر صدیق رض څنګه د خلافت مقام ته ورسید او لومړی بیغت ورسره چا وکړ ؟

ځواب : خضرت غمر رض له د خضرت ابوبکر صدیق رض سره د خلیفه او د پیغمبر ص د ځای ناستی په توګه بیغت وکړ وروسته ټولو له د خضرت ابوبکر صدیق رض سره بیغت وکړ .

سوال : د خلافت په دوهمه ورځ په مسجد نبوی کی یوه ارزښتناکه ویناوکړه د هغی وینا متن ولیکي ؟

ځواب : ای خلکو زه پر تاسی خلیفه شوم په تاسی خال کی چی زه له تاسی غوره نه یم که چیری می ښه کارونه کول تاسی می مرسته وکړی او که بد کارونه می کول تاسی می منع کړی .

سوال : د مرتدینو او د زکات څخه انکار کوونکو سره د خضرت ابوبکر صدیق رض څومره وخت وجنګیده ، د کورنی خالت په سمیدو سره د خضرت ابوبکر صدیق رض غراق ته څومره لښکر د چا په مشری ولیږه ؟

ځواب : د یو کال څخه یی ډیر دوام وکړ د خالد بن ولید رض په مشري غراق ته ولیږه او څلور زره کسیز لښکر وه .

سوال : رومیانو څومره لښکر برابر کړی وه تر څو د مسلمانانو سره وجنګیږي ، په مقابل کی د خضرت ابوبکر صدیق رض کوم ترتیبات ونیول تشریح کړي ؟

ځواب : ۲۴۰ زره کسیزه لښکر وه ، خضرت ابوبکر صدیق رض خضرت غمرو بن غاص فلسطین ته ، ابو غبیده جراح حمص ته ، خضرت یزیدابن سفیان مشق ته او خضرت شرحبیل بن حسنه اردن ته ولیږه .

سوال : د خضرت ابوبکر صدیق رض څومره وخت دوام وکړ ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب : د ځضرت ابوبکر صدیق رض ۲ کاله او درې میاشتی دوام وکړ .

ځضرت عمر فاروق رض

سوال : ځضرت عمر فاروق رض څه وخت په اسلام مشرف شو او څنګه خلافت ته ورسید ؟

ځواب : د بعثت په شپږم کال ، کله چې لومړی خلیفه ناروغ شو له اصحابو سره د مشورې وروسته ځضرت عمر فاروق رض د خپل ځای ناستی په توګه وټاکل .

سوال : ځضرت عمر فاروق رض د خلافت په وخت کی د اسلامی لښکرو په فتحات د کوم ځای څخه تر کوم ځای پوری وه ؟

ځواب : ځضرت عمر فاروق رض په ختیځ کی ترکستان او خراسان او په لویدیځ کی تر لیبیا په سوېل کی د شام او تور سمندرګی تر ورستیو پولو پوری وه .

سوال : ځضرت عمر فاروق رض د ابادی او اداری په برخه کی کوم کاروه سرته روسولی ولیکی ؟

ځواب : د صرې او کافې ښارونه ودان کړل او دېره پراختیا یی تر لاسه کړه اداری نظام منظم شو اداری او نظامی تشکیلات ، مالی دفترونه او ځینی اداری جوړی شوې قاضیان وټاکل شو .

سوال : ځضرت عمر فاروق رض د څو کاله خلافت وروسته په کوم کال د چا لخوا په شهدات ورسیده ؟

ځواب : ځضرت عمر فاروق رض له لس کالو او پنځو میاشتو خلافت وروسته د ۲۳ هجری کال د ذوالحجی په ۲۷ نېټه د مجوسی ابولولو له لوری په شهادت ورسید .

ځضرت عثمان رض

سوال : د ځضرت عثمان رض نسب په اړه مغلومات ولیکي د ځضرت مخمد ص په ژوند کی څه وظیفه درلوده او په کومو غزاګانو کی ده سره اشتراک کړی وه ؟

ځواب : درېم خلیفه نوم یی عثمان بن عفان او لقب یی ذوالنورین وه په پنځم نیکهکی یی نسب رسول اکرم ص ته رسیده ، د وحی کاتب وه او د بدر غزا پرته نور په ټولو غزاګانو د رسول اکرم ص سره یو ځای وه .

سوال : ځضرت عثمان رض څنګه خلافت ته ورسید پوره مغلومات ولیکي ؟

ځواب : له درېو ورځو خبرو اترو وروسته په پای کی د رایو په اکثرت سره ځضرت عثمان د مسلمانانو د خلیفه په توګه وټاکل شو او ټولو ورسره بیغت وکړ .

سوال : ځضرت عثمان رض د خلافت د دورې بریاوو څو برخي درلودی هره برخه یی تشریخ کړی ؟

ځواب : دوه برخې یی درلودی لومړی یی د هغو سیمو خلک چی د ځضرت غمر رض تر شهادت وروسته یی بهاوت کړي وه ، دوهم د قبرس او ترکیی سیمو خلک کله چی ځضرت مغاویه رض د شام والی و د اسلامی ځکومت په ولکه ک راغلی .

سوال : ځضرت عثمان رض په کوم کال د څومره حلافت وروسته څنګه په شهادت ورسیده ؟

ځواب : ځضرت عثمان رض د دولس کالو خلافت وروسته په ۳۶ هجری کال د بلو اګرو له خوا په داسی خال کی چی د قران کریم په تلاوت بوخت و په شهادت ورسیده .

ځضرت غلی رض

سوال : د ځضرت غلی رض د نسب په اړه مغلومات ولیکي ؟

ځواب : ځضرت غلی رض د ابوطالب زوی او د ځضرت مخمد د تره زوی او زوم وه او لقب یی اسدالله او خیدر وه او د ابو الخسن او ابوتراب په کنیت هم مشهور وه ، له هجرت څخه ۲۱ کاله وراندی په مکه کی زیږیدلی .

سوال : د صفین جګړه د چا او چا تر مینځ پیښه شوه ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

خواب : د خضرت غلی رض او خضرت مغاویه تر مینځ په ۳۷ هجری کال د صفین په سیمه کی پیښه شوه .

سوال : خضرت غلی رض په کوم کال د څو کالو خلافت وروسته د چا لخوا په شهادت ورسیده ؟

خواب : په ۴۰ هجری کال د روژی په ۱۹ نیټه د پنځو کالو خلافت وروسته د عبدالخمن بن ملجم له خوا په شهادت ورسید .

د راشدینو خلفاوو روښانه دورې ته لنډه کتنه

سوال : د راشدینو خلفاوو په خپل رسمی او شحصی ژوند کی د څه ډول کړنلارې څخه پیروي کوله تشریح یی کړي ؟

خواب : د خلکو سره ښه چلند ، عدل ، انصاف ، برابری ، وروروالی ، دود ، تبلیغ ، تحکم پلی کول .

سوال : د راشدینو خلفاوو په دوره کی اسلامی فتوحاتو د لامغلونو په اړه مغلومات ولیکي ؟

خواب : په ټولو چارو کی یی د خدای ج څخه ویره کوله او د خدای ج رضا ته یی پام کاوه ، د غزت دنیا او اخرت بریالیتوب یی په اسلام باندی دریدو کی لیده ، دا یی غقیده وه چی اجل نه بدلیږي نو ځکه ډاډه جنګیدل ، پر خدای توکل او تکیه کوله ، مشوري او رازونو ساتنی ته یی پام کاوه او نور وه .

امویان

سوال : د امویانو د کورنی بنسټ ایښودونکی څوک و او په دې دوره کی د اسلامی فتوحاتو لمن تر کوم ځایه ورسیده ؟

خواب : خضرت مغاویه وه ، په لویدیځ کی تر هسپانیې او فرانسې او په ختیځ کی ترکستان ، چین او هند پوری ورسیده .

خضرت مغاویه رض

سوال : د مغاویه د نسب په اړه مغلومات ولیکی او هم واضع کړی چی خضرت مغاویه څنګه د مسلمانانو امیر شو ؟

خواب : خضرت مغاویه د ابوسفیان زوی او د حرب لمسي دی د هجرت څخه ۱۵ کاله وړاندی په مکه مکرمه کی زیږیدلی خضرت مغاویه سره چی د شام والی وه په دې وافقی ورسیده چی خضرت مغاویه نشی کولای له ځان وروسته څوک د ځای ناستی په توګه وټاکی باید دغه کار مسلمانانو ته پریږدی په دی ترتیب خضرت مغاویه د ټول اسلامی هیواد مشر شو .

سوال : خضرت معاویه په کوم کال وفات شو ؟

خواب : ۴۱ هجری کال کی .

یزید

سوال : یزید په کوم کال زیږیدلی ، په کوم کال قدرت ته ورسید ، د ده د قدرت په وخت کی کومه مهمه پیښه رامینځته شوه او په کوم کال وفات شو ؟

خواب : ۲۵ هجری کال کی ، په ۶۱ هجری کال کی ، د ده د قدرت په وخت کی د کربلا حماسه پیښه شوه او په ۶۴ هجری کال کی وفات شو .

عبدالملک بن مروان

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال : عبدالملک بن مروان څنګه واک ته ورسید پوره معلومات ولیکي ، او عبدالملک بن مروان د خپلی واکمنی په وخت کی کومی سیمی د خپل واک لاندی راوستی ؟

ځواب : د خالد په ځای یی خپل زامن عبدالملک او عبدالغزیز یو بل پسی ځای ناستی وټاکل د مروان تر مړینی وروسته عبدالملک واک ته ورسید ، هغه کوفه ، بصره ، او هغه ټولی سیمی چی د عبدالله بن زبیر رض په لاس کی وې تر خپل واک لاندی یی راوستی .

سوال : عبدالملک بن مروان د څو کالو واکمنی وروسته ، د د څو کالو په عمر ، او په کوم کال کی وفات شو ؟

ځواب : ۲۱ کالو واکمنی وروسته ، ۶۳ کالو په عمر ، ۸۶ هجری کال کی وفات شو .

عمر بن عبدالغزیز

سوال : د خضرت عمر بن عبدالغزیز د هغه ښه کارکردګی کومی وې چی د هغی په وجه ټولو محالیفینو د مخالفت څخه لاس واخیست ؟

ځواب : والیان او قاضیان یی د کاره ګوښه کړل او پر ځای یی پرهیز ګاره ، پاک نفسه ، ایماندااره او عادل اشخاص وټاکل د مالیاتو او خراج په اصولو کی یی بدلون راوست .

سوال : خضرت عمر بن عبدالغزیز د څو کالو خلافت وروسته څنګه په شهادت ورسید ؟

ځواب : خضرت عمر بن عبدالغزیز د دوو کالو او پنځو میاشتو واکمنی وروسته د یو علام له لوری په شهادت ورسید .

سوال : امویانو څومره وخت په اسلامی نړی واکمنی وکړه او د دې کورنی مشهور واکمنان څوک وه نومونه یی ولیکي ؟

ځواب : امویانو کابو یوه پیړی واکمنی وکړه ، مغاویه بن سفیان ، یزید بن مغاویه ، عبدالملک بن مروان ، ولید بن عبدالملک ، سلیمان بن عبدالملک او عمر بن عبدالغزیز وه .

د امویانو په دوره کی اقتصادی ، اداری ، کلتوری او پوځی وضیغت

سوال : د امویانو په دوره کی اقتصادی بدلونونه تشریخ کړی ؟

ځواب : د غنیمت ، غشر او حمس تر سر لیک لاندی ډیر مالونه له اسیایی او افریقایی نیول شوو هیوادونو څخه پلازمینی د مشق ته لیږل کیدل .

سوال : د امویانو په وخت کی د ابادی په برخه کی کوم کارونه تر سره شوي ولیکي ؟

ځواب : کرنی ته ډیر پام وشو او د کرنی د پراختیا په موخه یی نهرونه او د اوبو بندونه جوړ کړل .

سوال : د امویانو په وخت کی کوم کلتوری کارونه سرته رسیدلی دی ولیکي ؟

ځواب : ډیر ښارونه جوړ شول دعه ښارونه د لوړو برجونو لرونکی او په غین حال کی د دفاغی کلاګانو ښه یی هم درلوده

سوال : د امویانو په دوره کی کوم فوځی اجرات شوی ، او د امویانو په دوره کی کومی سیمی فتح شوي ولیکي ؟

ځواب : په پوځی برخه کی پوه افراد لکه موسی بن نصیر د عسکری ټولیو د مشری لپاره وټاکل د افریقا په شمال او د اروپا په سوېل لودیځ کی د اسلام لمن تر هسپانیی پوری ورسوله او د مینځنی اسیا تر هیوادونو ترکستان او کاشغر پوری پراخه کړه .

د امویانو څخه غباسیانو ته د خلافت لیږد

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال : د امویانو څخه غباسیانو ته خلافت څنګه انتقال شو مکمل مغلومات ولیکي ؟

ځواب : ابو مسلم تور بیرغ په مشق کی ورپاوه مروان د نیل د سیند په د غباسی غسکرو له لوري ووژل شو او په دي دول غباسی کورنی واک ته ورسید ه .

ابولغباس سفاح

سوال : ابو غباس څرنګه قدرت ته ورسید او په لومړی خطبه کی یی خلکو ته ځان څرنګه مغریفی کړ او وروسته یی څه قسم کړنی وکړی ؟

ځواب : کله چی مروان ووژل شو ابوالغباس رسما ځان خلیفه اغلان کړ او خلکو ته یی ویل چی د مسلمانانو په لارښود او خدمت کی به د راشیدینو خلفاوو کړنلاره پلي کوي له دي وروسته یی د اموي کورنی د غړو په ډله ییزي وژني پیل وکړ .

سوال : ابوالعباس څوکاله خلافت وروسته د هجرت په څوم کال وفات شو ؟

ځواب : د هجرت په ۱۳۶ کال وفات شو او څلور کاله خلافت یی وکړ .

ابو جعفر غبدالله المنصور

سوال : ابو جعفر غبدالله المنصور د غباسی خلافت د ټینګښت لپاره څه کړی ویی لیکي ؟

ځواب : هغه د دولتي چارو په تنظیم کی هم ډېر بریالي وه د مالیاتو پوهني کرني او د لارو جوړیدو کی ډېر زیارویست .

سوال : منصور څوکاله خلافت وروسته د هجرت په څوم کال وفات شو ؟

ځواب : هغه د ۲۲ کالو وروسته په ۱۵۸ هجری کال کی خج ته د تلو په وخت کی وفات شو .

مخمد المهدی بن جغفر المنصور

سوال : مخمد المهدی د اخلاقو او ښو کړنو په اړه لنډ مغلومات ولیکي ؟

ځواب : هغه په مجموغه کی د ټولو انسانو سره ښه رویه درلوده قاضیانو ته یی ډېر درناوی درلود د هغوي په وړاندی د یو عادی فرد په څیر ودریده او د هغوي د پریکړو پلی کول یی د ځان لپاره یو ملکیفت او جدی موسوولت ګانه .

سوال : مخمد المهدی د څو کاله خلافت وروسته په څوم هجری کال وفات شو ؟

ځواب : د ۱۱ کالو خلافت وروسته په ۱۶۹ هجری کال کی وفات شو .

موسی الهاری

سوال : موسی الهاری چی خلیفه شو لومړی یی کوم کار وکړ او موسی الهاری د څو کالو خلافت وروسته په کوم کال وفات شو ؟

ځواب : هغه د دربار د دروازو ساتونکی لیری کړل چی خلک ورته مخامخ ستونزي ووایي او له دوو کالو خلافت وروسته په ۱۷۰ هجری کال کی وفات شو .

هارون الرشید بن مهدی

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال : د هارون الرشید د شحصیت په اړه مغلومات ولیکی او د هغه مېرمین زوبیدې د مکې خلکو ته څه خدمت وکړ ؟

ځواب : هغه د اسلام په تاریخ کی یو ستر شخصیت وه او یو مدبر او عالم شخص وه ، هغې د خپلو شخصی ګانو په پلورلو سره د طایف څخه مکی ته د نهر د کیندلو کار په بریا سره پای ته ورسول چی دا نهر اوس هم د زوبیدې په نامه یادیږي .

سوال : هارون الرشید د علم او ابادی په برخه کی کوم مهم کارونه سرته رسولی او د کومو هېوادونو سره یی اړیکې ټینګی کړی ؟

ځواب : هغه د پوهانو او فضلاوو ډېر اختړام کاوه د هغه په دوره کی علوم او فنونه خپل اوج ته رسیلی و ، او د ابادی په برخه کی یی ښونځي ، مدرسي ، روغتونونه ، کاروانسسرایونه ، پلونه ، نهرونه او د اوبو بندونه جو کړي وه او هغه د چین او فرانسی هېوادونو سره اړیکی درلودی .

سوال : هارون الرشید د څو کاله خلافت وروسته په کوم ځای کی وفات شو ؟

ځواب : او له ۲۳ کالو خلافت وروسته په طوس یا ننی مشهد کی وفات شو .

مامون الرشید

سوال : مامون الرشید څرنګه خلافت ته ورسیده او د مامون الرشید په وخت کی کومو علومو پراختیا ومونده ؟

ځواب : په دې وخت کی چی د مامون له طاهر فوشنجي چی د افغانستان و د لښکر مشري په عاړه درلوده او د امین له لوری علی بن عسی د لښکر مشر وه په دی اړو دور کی امین ووژل شو او لښکریی ماتی وخوړه او اسلامي خلافت رسما مامون ته ورکړل شو ، په دې دوره کی طیب ، ریاضیاتو ، فلسفی ، ادب ، منطق او نورو علومو ډېره پراختیا ومونده .

سوال : د غباسیانو وروستی واکمن څوک وه او د چا له خوا ووژل شو ؟

ځواب : وروستنی واکمن یی مستعصم بالله و چی د چنګیز د لمسی په واسطه په بغداد کی ووژل شو .

د عباسی دوری سیاسی ، اداری ، کلتوری ، نظامی اوضاع

سوال : د هغه ښارونو نومونه ولیکي چی په غباسی دوره کی د نړی د تمدن مرکزونه ګڼل کیدل ؟

ځواب : بصري ، کوفي ، قاهري ، قیروان ، مروي ، ری ، بخارا او نشاپور وه .

سوال : د غباسیانو په وخت کی مسلمانانو د کومو شیانو جوړولو په برخه کی د اروپایانو استادان وو او اروپایانو د مسلمانانو څخه کوم غلوم زده کړی ولیکي ؟

ځواب : د ساغت ، کاغذ ، باروتو ، جوړولو په برخه کی ، او د هندسه ، نجوم ، ریاضی او نور ډېر فنونه او هنرونه یی د مسلمانانو زده کړي .

سوال : په بغداد کی د کومو علومو او فنونو په برخه کی پوهان او فلسوفان راغونډ شوی وه د دغی غلومو او فنونو نومونه ولیکي ؟

ځواب : فیلسوفان ، جغرافیه ، نجوم ، ریاضی ، هندسه ، نقاشان ، خطاطان ، موسیقي ، مغماری پوهان او د هر فن او مسلک ماهرین راغونډ شوي وه .

سوال : د غباسیانو په دوره کی د کومو کانونو استخراج په منظمه توګه پیل شوی دي ؟

ځواب : د مالګی ، سربو ، ګوګړو ، اوسپنی او قمتی ډېرو کانونو استخراج په منظمه توګه پیل شو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library